

MAGYAR LAPOK

* 4 lei

Taxa postală plătită în nu-
aprobării Dir. Gen. PTT

BUDA-
VII. Erzsébet-körút 9-11.

Főszerkesztő
és a szerkesztésért felelős:
dr. Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 240 (1682) szám * Vasárnap, 1937 november 21

Főmunkatárs:
dr. Gyárfás Elemér

„A kormány folytatja négy éven át követett külpolitikáját”

— Nyilatkozott a miniszterelnök a külföldi újságíróknak —

Bucuresti. Saját tud. A miniszterelnökség péntek este összehívta a külföldi újságírókat és nyilatkozatot adott át nekik a kormány részéről az új Tatarescu-kormány külpolitikájára vonatkozólag. Ez a nyilatkozat kiegészíti a miniszterelnöknek a helpolitikai programot illetően az uralkodó előtt tett nyilatkozatát.

— Az új kormány — szól a nyilatkozat — ingadozás nélkül folytatja a négy éven át gyakorolt külpolitikát, mely Románia állandó politikája, s amelynek célja a béke biztosítása és az ország határainak a megvédése. E politika célkitűzései továbbra is: a szövetségi és barátsági kapcsolatok megerősítése, a szomszédokkal való lehető legjobb kapcsolatok fenntartása, normális viszony megőrzése minden állammal kivétel nélkül, ama elvek alapján, amelyek a népek közötti békés együttműködés alapját képezik. Szövetségünk Csehszlovákiával és Jugoszláviával a kisantant keretében, valamint Jugoszláviával, Görögországgal és Törökországgal a Balkánszövetség keretében továbbra is népeink küldetés-teleítésének s Közép- és Nyugat-Európa békés fejlődésének termékeny működési elemei. Ezeknek a szer-
velemek a politikai tevékenysége szerencsés kiegészítést fog találni az egyre szorosabb gazdasági és közművelődési kapcsolatokban. Lengyelországgal való szövetségünk továbbra is a nemzetközi állandóság pozitív eleme marad, ama biztonsági szerződés alapján, amelyeket az utóbbi időben létesítettünk.

— A Franciaországgal való szövetség állandósága külpolitikánk egyik alapelve. Elsőrangú gondunk marad a Nagybritanniával való kapcsolataink kiszélesítése, mert ezzel az országgal egyesítve érezzük magunkat a béke óhajításában.

— A Népszövetség továbbra is lojális és tevékeny támogatót fog találni kormányunkban, az együttes biztonságra és a békére irányuló munkájában.

— Szovjet-Oroszországgal való viszonyun-

kat a barátság és jószomszédság szellemében fejlesztjük.

— A gazdasági érdekek közössége Németországgal a jövőben is a jóbarátságra épített kapcsolatok fejlesztését fogja eredményezni. Olaszországgal, amelyhez kulturánk és fajunk rokonsága fűz, megerősítjük jó és szoros baráti kapcsolatainkat, amelyek a legutóbbi időben kötött egyezményekben is kifejezést találtak. Románia — fejeződik be a nyilatkozat, — azzal, hogy állandó érdekeinek politikáját folytatja a szerződések kereteiben és a békés nemzetközi együttműködés alapján, hivatását teljesíti Európa e részében.

„HA EN NEM JÖHETEK,
MARADJON INKÁBB TATARESCU...”

Bucuresti. Saját tud. Az „Adeverul”, külföldi szempontról tagálva a kormányválságot, a többi között a következőket írja:

— Bárhogyan is áll a dolog, tény az, hogy a közvélemény ezuttal ritka esettel áll szemben. Ion Bratianu óta senki sem kapott még egy második rendes törvényhozási időszakot. Hogyan történt hát ez meg? Kétségtelen, hogy ehhez az eredményhez elsősorban nagymértékben hozzájárult az ellenzék széthúzása. Amint igen találóan mondotta Mironescu:

az egész ellenzék Tatarescu javára dolgozott.

Etekintetben jellemző, hogy azok közül, akiket a válság idején az uralkodó tanácskozásra hívott, mindössze ketten foglaltak állást egy Mihalache-kormány mellett. A többiek valamennyien így válaszoltak:

— Ha nem jöhetek én, akkor maradjon inkább Tatarescu!

Hozzájárult még a mai megoldáshoz az a tény is, hogy a király, aki kedvezően ítélte meg a Tatarescu-kormány négyéves uralmát, rokonszenvvel fogadta a tanácskozásra hívott politikusok erre vonatkozó ajánlatait.

Kudarcot vallott a Nanking előtti nagy kínai ellenállás

A japán csapatok elfoglalták Csangcsut. — Hankauba költözik a nankingi diplomáciai testület

Londonból jelentik: A nagy kínai ellenállás, melynek célja a Nanking elleni japán előnyomulás feltartóztatása volt, tökéletes kudarcra jutott.

A japánok nemcsak hogy visszaverték a kínaiakat, hanem a szakadó esőben 16 kilométert nyomultak előre. A Nankingot védő kínai Hindenburg-vonal zócpontjából a kínai minisztériumok áthel-

zését befejezték. A diplomáciai testület rövidesen Hankauba költözik.

Sanghaiból jelentik: A japán csapatok pénteken a Nanking felé vezető úton elfoglalták Csangcsut.

Rómából jelentik: Mussolini péntek délután fogadta a kínai propagandauügyi minisztert, aki állítólag Csang-Kai-Sek levelét nyújtotta át a Duce-nak.

Népi egységünk és az ifjú nemzedék

Tegnap számunkban „A történelmi egyházak és az ifjú nemzedék” című közleményünkben már utaltunk arra, hogy a banati magyarpárti tagozat ifjúsága az október eleji úgynevezett „Vásárhelyi Találkozó” határozatait bizonyos belemagyarázások ellen szükségesnek látta szabatosabb hangszóval ellátni. Ez a szabatosítás különösen azt foglalja magában, hogy a banati ifjúság eddig is a keresztény erkölcsök alapján álló népi nemzeti egységért dolgozott és ezután is azért dolgozik; az ezzel ellenkező nemzetközi áramlásoktól távol tartja magát, s ez áramlásoknak az ifjúság mozgalmába való belemagyarázását helyteleníti. Utaltunk rá, hogy ez a legújabb ifjúsági megnyilatkozás is bizonyítéka valami kétértelműségnek, ami az említett „Vásárhelyi Találkozó” körül támadt. A kétértelműség eloszlátása főként szükséges. Tegnap a keresztény egyházak körüli szilárd helytállást és odaadó munkásságot jeleltük meg olyannak, mint ami a kétértelműségek egyik legjobb eloszlátója.

Felemlítettük még tegnap, hogy a népkisebbségi magyar ifjúságnak az „Erdélyi Fialatok” című folyóirat körüli csoportja is legutóbb külön véleményt nyilvánított, s a Vásárhelyi Találkozónak egyes alapvető hiányaira mutatott rá. Elsősorban arra, hogy a találkozó a történelmi magyar egyházak valóságát nem vette egész alapvetően figyelembe, pedig a konkrét kereszténység a mi népkisebbségi életünkben ez egyházakból fakad. Mi ezt a megállapítást jó figyelmeztetésnek mondtuk. Hasonlóan jó figyelmeztetésnek kell mondanunk az említett ifjúsági folyóiratnak azt a másik megállapítást is, mely nemzetpolitikai vonatkozásban állapít meg hiányt, illetve eltulzásokkal.

E megállapítások egyike így szól: „A Vásárhelyi Találkozó nem foglalkozott tételen és alapvetően mindazzal, ami eddig történt az erdélyi kisebbségi magyarság életében. Nem kereste a történelmi okait annak, hogy miképpen jutott kisebbségi népünk oda, ahol most van, nem számolt a történelemmel és nem számolt be kritikailag arról, amit eddig az erdélyi kisebbségi magyarság tett léte minden irányú biztosítására. Így nem tudta mondanivalóit kellőképpen beleégyezni az erdélyi magyarság történelmi gyökereibe.” — Az ifjúsági folyóirat másik megállapítása pedig ezt mondja: „A Vásárhelyi Találkozóról kiinduló új erdélyi fiatal mozgalom alkalmat adott a román sajtónak arra, hogy kommentárjaiban azt a véleményét fejezze ki, mintha az erdélyi kisebbségi magyarságon belül két, élesen elkülönülő tábor lenne: egyik, amelyiknek reprezentáns gyűlése a Magyar Párt sepsiszentgyörgyi nagygyűlése volt és a másik, amelyiknek ifjúsági szárnya most bontakozott ki a Vásárhelyi Találkozón. Szerintünk ma még a látszatát is kerülni kellett volna annak, hogy az erdélyi magyarság nagy tömegeiben nem egységes. Az ifjúsági „egység” megteremtésért nem lett volna szabad arra adni alkalmat, hogy az egész erdélyi magyarságot lássák két pártra szakadva.”

Egyébként az „Erdélyi Fialatok” bírái megjegyzései kiemelik, hogy a találkozó bizonyos túlzó marxista ifjúsági csoport beférkőzésének adott helyet. Ezek a befurakodók nem voltak őszinte vallomást, hogy megtartották és

negyöződésrel vallják a keresztény és nemzeti alapelveket. — ellenben a formailag elfogadott alapelvek takaróul szolgálnak nekik a keresztény és nemzeti ifjúság sorai közt való szervezkedésre. A találkozó tehát „nemzeti szempontból nem jelenti az erők tervszerűbb együttműködését.” A határozatokba ugyan „nem kerültek be a szélsőségek megállapításai, ellenben a szélsőségek katonái soraink köze keveredtek. A trójai faló bevonatása sikerült.”

Az „Erdélyi Fiatalok” című folyóirat megállapításai mindenesetre gondolkozóba ejthetnek. És meg kell még jegyeznünk, hogy nemcsak a román sajtó vette alkalmul a találkozót olyan látszat feltüntetésére, mintha ellentétes „öreg” és „ifjú” tábor állana szemben a romániai magyar népkisebbségben. A magyarországi sajtó egyes tudósításai is ilyen beállítással színezték ki a találkozót, vagy annak a háttéri mozgató erőit. Szó sincs róla, volt valami a találkozó elindításában, amely talán ellentétek kihegyezését akarta. Azonban történelmi tény, hogy ez a kihegyezés nem sikerült, s a Vásárhelyi Találkozóra összegyűltek túlnyomó többsége lenyűgöző erővel nyilatkozott meg a keresztény és nemzeti egység mellett. Ez szabta meg aztán a határozathozatalok egész szellemét. Mimagunk akkoriban éppen ennek a történelmi szellemnek a fölülkerülését ünnepeztük, mikor megállapítottuk, hogy a találkozó nem ellentéteket, hanem a két nemzedék tökéletes lelki egységét hozta kifejezésre.

Mégis fel-felcipolt a találkozó után az a furcsa reklámírózás úgy a román, mint a magyarországi sajtóban, hogy bizony így-ugy, a találkozó egészen új irányokat hozott, osztálykülönbségeket oszlatott el, kezet nyújtott a munkásság felé, baráti megértést kínált a román nép felé, s mindezt — a Magyar Párt eddig nem tette. Akí csak egy kevéssé is ismerős a romániai magyar népkisebbség tizennyolc esztendő történelmével, az jól tudhatja, hogy a népkisebbség már 1922 óta a politikai aktivitást a mondott irányok vállalásával kezdte meg. Eleinte az úgynevezett Magyar Szövetség volt a nemzetpolitikai szervezetünk, mely két pártjában, a Magyar Néppártban és a Magyar Nemzetipártban a magyar társadalom minden rétegét fölkarolta, s aztán e két párt egyesüléséből lett a Magyar Párt mai alakulata. Az ilyen összegeződés már maga eltüntetett minden osztálybeli, hitfelekezeti, foglalkozásbeli és nemzedéki különbséget, s a teljes népegyenlőségnek lett a kifejező nemzet-társadalmi képviselete. Az a felfogás, hogy az eddigi nemzedék a valóságokhoz való alkalmazkodás helyett valami ködevést végzett volna, teljesen hamis. Igenis lerakta a népkisebbségi elhelyezkedésnek az alapjait; a társadalmi, gazdasági és szellemi összetartásnak a gyakorlását is megszokta, s a munkásság rétegei felé is mindig megvolt a hívó szava és arra föbbízban kapott testvéri hajlandóságú válaszokat is. Legutóbb ott, a szt.-gheorghai nagygyűlésen is volt a munkás-testvérek részéről csatlakozó nyilatkozat, mely meggyőződésből fakadó, meghatározó őszinteségű és szívből jövő.

Ezeket elhallgatni csak az tudhatja, aki tájékozatlan, vagy rosszhiszemű. Minthogy a rosszhiszeműség nem akarjuk se a román, se a magyarországi sajtó részéről föltételezni, marad az, hogy arra kérjük őket: hoznák helyre a tájékozatlanságukat. Maga a félremagyarozott Vásárhelyi Találkozó is több határozati pontjában kifejezte a népi egységhez való ragaszkodását. Mi ez, ha nem valami nevelésnek és megszokásnak az eredménye? Vajjon ezt a nevelést és megszokást nem az öregebb nemzedék eddigi haladása adta-e? Csakis ezzel magyarázható, hogy azon a találkozóon olyan elhatározó endület tudott megnyilatkozni, mikor a nemzeti eszményhez való ragaszkodás mellett tettek hitvallást. Egyik határozati pont annak is kifejezést adott, hogy „megilletődéssel” idezik emlékkébe „népközösségünk hősiességét.” Ez a megilletődés semmiesetre se jelenthet ellentétet, hanem hálát és elismerést.

És mégis ott kísért a kétértelműség az ifjúságnak e nemzedékfolytató megnyilatkozása fölött. Miért? Mindenesetre egyik ok a sokféle félremagyarozás. De ennek is további oka, hogy

Sápadt a kicsi!

— Ha nem akar tejet inni, megpróbálhatjuk a kávé. Ezt a gyermekek szívesen isszák, kivált ha illatos jóízű Kathreiner-ből és Valódi Franck-ből van készítve. A tejeskávé azonkívül egészséges is. És hogy a jó, tápláló Kathreiner-ből készült kávé annyira olcsó is, az sem hátrány!

a megnyilatkozásban csakugyan megvoltak a félremagyarozható hiányosságok, illetve túltengések. A hiányosságokról a tegnap es ma idézett bírálatok megközelítő áttekintést adnak. A túltengés pedig legfőképpen az, hogy az ifjak azzal az úgynevezett „Vásárhelyi Találkozó”-val valami külön állandóságra kívánnak törekedni. Ezzel a keresztény egyházak keretében már meglévő egyesületek, illetve a Magyar Pártban meglévő nemzeti testület mellett (vagy fölött?) erőltetnek valami újabb alakulást, amire szükség sincsen. Az ifjak halálosa is azt kívánja, hogy „népkisebbségi életünket és annak minden intézményét a nemzeti egység gondolata és célja hassa át... becsületes együttműködés jöjjön létre... nemzedéki ellentétek életünkben tűnjenek

el...” Ha az ifjak kívánsága is ez, akkor a keresztény és nemzeti alapelvek melletti hitvallásuk gyakorlati megvalósítására ott vannak a keresztény ifjúsági egyesületek és a magyarpárti ifjúsági tagozatok.

A banati ifjúság legutóbbi határozata is megmutatta, hogy ők ezekben a meglévő keretekben kívánnak továbbműködni. Társadalmi és lelki téren az egyházi egyesületekben dolgoznak; ha pedig nemzeti szempontból való összegező megnyilatkozást akarnak, akkor a magyarpárti ifjúsági tagozatban fejezik ki magukat. Követni kell ezt a jó példát, s akkor a „Vásárhelyi Találkozó” csakugyan a népegyenlőségű való találkozás lesz. Egyébként megmarad önmagának és mindig fölötte fog lebegni a kétértelműség.

Nagy jelentőséget tulajdonítanak a magyarországi miniszterelnök és külügyminiszter berlini látogatásának

A német sajtó hosszú cikkekben méltatja Darányi és Kánya látogatását

Budapestről jelentik: Darányi miniszterelnök és Kánya külügyminiszter szombat délután 1 órakor a menetrendszerinti gyorsvonattal Berlinbe utaztak, hogy a német kormány-nál hivatalos látogatást tegyenek. Utazásuk célja egyrészt, hogy viszonzják azokat a látogatásokat, amelyeket német államférfiak az utóbbi időben a magyar kormány-nál tettek, másrészt, hogy még jobban megerősítsék a Magyarország és Németország között fennálló baráti kapcsolatokat.

A látogatással kapcsolatban a kormányhoz közélálló „Uj Magyarország” a következőket írja:

— Darányi első ízben utazik most Berlinbe, mint Magyarország politikájának felelős vezetője és ennek a látogatásnak mindkét oldalról nagy jelentőséget tulajdonítanak. A berlini ut bizonyára ezuttal is csak tovább fogja mélyíteni a magyar—német barátságot és azt a külpolitikai orientációt, amelyet Magyarország már évek hosszú sora óta következetesen folytat. Ha a berlini tanácskozások nem is fognak látható meglepetéseket hozni, mégis komoly eredménnyel kecsegtetnek.

A szintén kormánypárti „Függetlenség” megállapítja, hogy Darányi és Kánya utja újabb bizonyítéka Magyarország és Németország barátságos kapcsolatának.

A német sajtó szintén hosszú cikkekben üdvözli Darányi és Kánya látogatását. A „Deutsche Allgemeine Zeitung” szerint a né-

met—magyar barátság szilárd alapokon nyugszik és szorosán együttműködik egyrészt a római jegyzőkönyvekkel, másrészt a berlini—római tengellyel. A „Berliner Börsenzeitung” szerint a német—magyar barátság a világháború közös küzdelmeiben és az azt követő hasonló sorsban pecsételődött meg. A háború fegyverbarátsága és a háború után megtett ut hasonlósága eredményezte, hogy az európai politikai kérdésekben a két nép állásfoglalása teljes mértékben azonos. Darányi és Kánya a legmelegebb és legszívélyesebb fogadtatásra fog találni Berlinben.

Dr Bucsányi Gyula főorvos:

NYERSKOSZT

A nyers diéta mint természetes gyógytényező.
Ára 110 lel.

A tartalomjegyzékből: A nyerskoszt lényege. — A vér megromlása helytelen táplálkozás folytán. Gyümölcskurák. — Milyen táplálékok használhatók a nyersdiétánál. — Természetes megújulás. Nyerskoszt-receptek stb. stb.

Megrendelhető könyvosztályunknál.

Hétfőn kezdődik a balkáni államok jegybankjainak értekezlete

A román küldöttség elutazott Ankarába

Ankarából jelentik: A román Nemzeti Bank küldöttsége Constantinescu elnök vezetésével Iszambulba érkezett. Szombaton tovább folytatta útját Ankara felé, hogy résztvegyen a Balkán-szövetség államai jegybankjainak hétfőn kezdődő értekezletén.

Megalakult az új belga kormány

Hosszantartó válság után a liberális Janson alakított kormányt

Brüsszelszélből jelentik: Az új belga kormányt a liberális Janson alakítja meg. Janson pénteken érkezett haza Londonból, ahol jelentést tett Lipót királynak a válság megoldására folytatott tárgyalásairól. Az új kormány összetételét még nem közölték. Elterjedt hírek szerint a kormányban hat szocialista, hat katolikus és három liberális miniszter foglal helyet.

A mezőgazdaság iparosításának kérdésével foglalkozott a kormány gazdasági bizottsága

Bucuresti. Saját tud. A kormány gazdasági bizottsága tegnap este hét órakor összeült és a mezőgazdaság industrializálása minisztérium megszervezésének kérdésével foglalkozott, melynek vezetésével Manolescu Strunga van megbízva. Az új miniszter előadta, hogyan képzeli minisztériuma megszervezését.

A gazdasági bizottság megbizta őt, hogy tervezetet dolgozon ki erre vonatkozólag. A minisztérium működése egyelőre abból fog állni, hogy újjászervezi és iparosítja a gyümölcskivitel és fejleszt a kiviteli vágóhidakat.

A bizottság foglalkozott azután a tűzifa ármaximalálásának kérdésével, tekintettel arra, hogy a fővárosnak tűzifával való ellátása emiatt teljesen megakadt, megszünteti az ármaximalást és egyben intézkedik, hogy a közönség ellátására elegendő mennyiségű fa kerüljön Bucurestibe.

Új korszak ígérkezik a földművelésügy és az iparügy terén

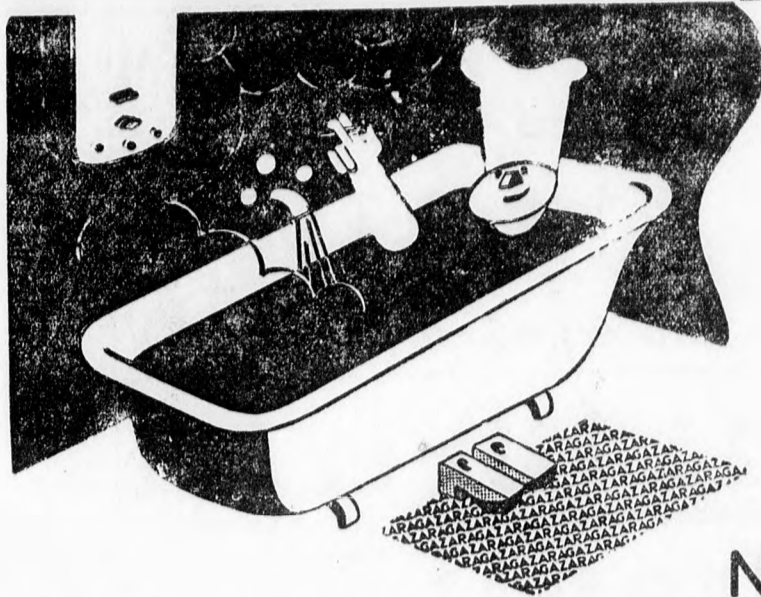
Bucurestiből jelentik: A földművelésügyi és az iparügyi tárcaik élére két olyan miniszter került, akiket az ország közvéleménye pártkülönbség nélkül bizalommal fogadott. Az új földművelésügyi miniszter, Jonescu-Sisesti nem pártpolitikus. Az agrár körök nem bonyolult terveiket, nem költéses kísérletezéseket várnak tőle, hanem egyenesen és őszintén a mezőgazdaság emelését.

Az új ipar- és kereskedelmi miniszter, Bujoiu mérnök szemében a minisztérium élére egy gyakorlati ember került. Erre most nagy szükség van. Három fontos kérdésben kell rendet teremtenie: a kereskedelmi és ipari érdekek összeegyeztetéséről, a nyereségek és költségvetés mánnyal minél szabadabb behozatali lehetőségéről és a káros ipari túlméretezés megakadályozásáról van szó.

Az utóbbi kérdésben már az elől is intézkedett, azonban nem volt elég gyökeres az intézkedés.

AZ ARPOLITIKA FELÜLVIZSGÁLÁSA

A két minisztériumnak határozott sándek a drágaság letörése, természetesen a szerves beavatkozás közepútján, mert a multban tapasztalt országos intézkedések csak károkat okoztak.

NYOLC PERC ALATT MELEG FÜRDŐ!

Az „Aragaz“-vizmelegítő csodálatos teljesítménye. Fáradság és munka nélkül, egyetlen csapot kell csak megnyitni és a készülék megkezd a melegviz szolgáltatást, minden kívánt mennyiségben.

Az „Aragaz“-vizmelegítő helyettesít egy központi vízmélegítő-felszerelést, mert egyetlen készü-

lék több csaphoz külön a fürdőszobában, konyhában, hálószobában felszerelt csapokhoz szolgáltat melegvizet.

Használathat szokatlanul takarékos, gyönyörű kivitel, kifogástalan üzem. Az „Aragaz“ vizmelegítő Önnek is teljesíti régi kívánságát, a technika legújabb vívmánya biztosítja az Ön kényelmét.

LERAKAT:

Komlós Testvérek

Oradea, Str. Nic. Iorga 13.

NEM HIÁNYOZHAT EGY HÁZTARTÁSBÓL SEM

ARAGAZ

Felsőfolyamodványban kérte a városi időközi bizottság határozatának megmásítását Baiamare lakossága

Saját tud. A városi tanácsot eddig úgy képzeltük el, mint az egyetlen lakosság akaratának a megnyilvánulását, amely önmagáért önére jövedelét cselekszik a köz érdekében. Az ősi bányavárosban ez éppen fordítva van. A városi időközi bizottság az összlakosság kívánságával homlokegyenest ellenkező határozatokat hozott a lakosság érdekeivel és érzelmeivel szemben. Az egyes esetek már annyira túrhelletté váltak, hogy a közéleti vezetők felsőfolyamodványt szerkesztettek és abban öfelségétől a Klastrom-rét beépítésére hozott időközi bizottsági határozat megmásítását kérték. Aki valaha Baiamaren járt, nem mulasztotta el, hogy a főtértől öt percnnyire fekvő, természeti szépségekkel ékes Klastrom-rétet meg ne tekintette volna. A Klastrom-rét a Virághegy szelid lejtője, amely a város szívéig hatol. Baiamaren annyira becsben tartották hogy szabályrendelettel mondták ki annak beépíthetlenségét. Néhány évvel ezelőtt aztán több egyén a Klastrom-rét egyik földsvát megvásárolta, maguk között felosztották és építkezési engedélyért folyamodtak, amit a tanács elutasított.

A kérvényezők az Országos Turisztikai Hivatalhoz fellebbeztek, ahol szintén marasztaló határozatot hoztak. Később — nem tudni miért — ugyanez a fórum megváltoztatta a saját határozatát és kimondta, hogy a rét beépíthető. A baiamarei városi tanács még erre sem volt hajlandó az építkezést megengedni, mert azt a szabályrendelet 46. szakasza szigorúan tiltja. A napokban a város és a kérvényezők híradására dr Ardelean megyefőnök a helyszínére utazott és utasította az ideiglenes bizottságot, hogy a 46-ik szakaszt változtassa meg, amit a tanács már elvben el is fogadott. Amikor a lakosság erről értesült, erőteljes társadalmi mozgalom indult, amelynek élén az értelmiség minden vezetője ott állott nemzetiségi különbség nélkül. A tanácskozássokba bevonták a művészeket is, akik számtalan vásznon örökítették meg a Klastrom-mező természeti szépségét. Egy népes értekezleten kimondták aztán, hogy felsőfolyamodványban öfelségét kéri meg a közhajnak megfelelő intézkedésre. A folyamodványt már el is küldték a királyi kabinetiroda címére, valamint a belügyminiszterhez.

Cauromáru — minőségáru.

Kérjen mindenütt

CAUROM

hó és sárcipőt.

Mi történt az elmúlt héten?

(Külpolitikai figyelő)

*

Irja: **Observator**

Ha annyi eredménnyel fog járni Lord Halifax berlini útja, mint amennyi gondba, harcba, fáradságba került annak megrendezése, — meg lehet a világ vele elégedve. Azert mondom, hogy a világ, mert mostanában már alig vannak *egyéni*, sajátos *nemzeti* problémák. Minden érdekel mindenkit. Ami pl. Angliának és Németországnak jó vagy rossz, az ugyanúgy jó vagy rossz Európa többi országainak, sőt a világ népeinek is.

Hetek óta rebesgették már, hogy a londoni titkos tanács elnöke, Lord Halifax, *nem hivatalosan, de hivatalos minőségben* ellátogat Berlinbe és Hitlerrel magától fogja illendő formák között megérdeklődni azt: *mi Németország jel-fogása, terve, kívánsága* azokban a *kérdésekben, amelyek az Északi tengertől a legtávolabbi afrikai gyarmatokig, Madridtól Tokióig állandó izgalomban tartják a világot*. Eden, a legutolsó percekig ellenezni látszott ezt az utazást, abból a megfontolásból indulván ki, hogy London éppen olyan messze van Berlinton, mint Berlin Londontól. Ha tehát a német külügy-miniszter többszöri meghívás ellenére sem tartotta szükségesnek az angol kormány meglátogatását, miért tartsa ezt szükségesnek Anglia — megfordítva. Egy ilyen lépésből — vélekedett Eden — könnyen a gyengeség vagy a *megszorultság* jelét olvashatják ki azok, akik egyébként is hajlamosak a politikai lépések félremagyarázására. Ilyenek pedig bőségiben vannak ma Európában.

Az angol sajtó egy része — részben Eden elgondolásai szerint részben egészen a mai okokból — szintén ellenezte a látogatást. Igyekezett tehát a légkört megmérgezni s olyan szituációt teremteni, amelyben eleve ki van zárva a közeledésnek még a lehetősége is. Lord Bearbroock lapja, az Evening Standard, olyan vakmerő kombinációkat fűzött az utazáshoz, amelyek *vérlázítólag* hatoltak a német közvéleményre. A német sajtó nem is maradt adós a válaszal. A nemzeti szocialista párt hivatalos lapja visszautasította és tudatos hazugságnak minősítette a találgatásokat s nem éppen a legudvariasabb formában azt az üzenetet küldte a csatornán túlra, hogy ilyen körülmények között *egyáltalán nem érdeklődik* a látogatás iránt. Jobb volna, ha Halifax lord otthon maradna s utazását alkalmasabb időre halasztaná. A figyelmeztetés már későn jött. De jöhetett volna bármikor, *Halifax lordnak mennie kellett*, ment is. — *mert Chamberlain, Anglia miniszterelnöke, így akarta.*

Chamberlain már több ízben adta tanujelét annak, hogy nem nagyon bízik a formális diplomáciai tanácskozások és konferenciák eredményességében, de *annál nagyobb hiva a személyes eszmecsere*nek, a *televíziós formánytörk* „közvetlen” érintkezésénél. Ezért ma meg annak idején híressé vált levelét Mussolininek is és nem sikerült minden úgy, ahogy eige-

dolga és ahogy szeretne volna, — nem rajta múlt.

A német viszonyban is úgy gondolkozott, hogy leghelyesebb lesz, ha bizalmi embere által magától a német nép korlátlan hatalmú vezérével, Hitlerrel tudakolja meg, mi az ő fel-fogása a dolgok mai állásáról s mit tart ő jónak és szükségesnek a német-angol jóviszony megteremtése érdekében. A többi, az orvoslás megkeresése, már magától jön.

Chamberlain a helyzetet úgy látja abból a szempontból is mérlegelve, hogy Németországban éppen úgy, mint Olaszországban a nemzetnézetét, célját, akaratát a Vezér fejezi ki és testesíti meg. Kár tehát és hiábavaló munka másokhoz fordulni, másokkal tárgyalni, fűző-fához szaladgálni, konferenciázni: mondja meg Hitler maga, mi az ő nézetén és akaratán keresztül a német nép nézete és akarata. Mivel pedig Hitlert mindenki, — tehát Chamberlain is — őszinte, szókimondó embernek ismeri, érthető az angol miniszterelnök makacssága, mellyel ehhez az utazáshoz ragaszkodott és az a nagy reménység, amelyet Lord Halifaxnak a Führerrel folytatandó megbeszéléseihez fűz.

Ezek az adottságok és körülmények természetesen már előre meghatározták a Lord utazásának jelentőségét és megszabták a megbeszélések keretét és terjedelmét. Nem tanácsol semmit, nem tárgyal semmiről, megállapodást nem köt és nem parafál: *csak érdeklődik*. Nem előre megfogalmazott kérdések szerint, hanem úgy, ahogy arra a magánbeszélgetések alkal-

Dr Ernst Häckel tanár nyelvpedagógus
VILAGMODSZERE!

**Tanuljunk
könnyen,
gyorsan
angolul!**

Az angol nyelv alapos elsajátításának könnyű és gyors módszere mindenki számára.

Irta: **Dr. Szcenzi Miklós**

az Aberdeen-i egyetem (Nagybritánia) Magisztere a báró Eötvös József Collégium tanára.

A helyes kiejtés pontos megjelölésével, szójegyzék és a feladványok megjelölésével, dr. Ernst Häckel tanár már ismert és közkedvelt módszere szerint feldolgozva és összeállítva. A kiváló szerző neve és a Häckel módszer világszerepének biztositékai az angol nyelvtan ujszerűsége, kiváló értékei és rendkívül használható voltának.

Ez az az angol nyelvtan, melyből valóban a legrövidebb idő alatt, fáradság nélkül, örömmel és tökéletesen sajátíthatja el mindenki, ma már nélkülözhetetlen angol nyelvet.

Erre a könyvre vártunk!

Igen szép és gondos kiállításban fűzve 215 lejt.

Kapható: könyvosztályunknál.

Gyomorégés, gyomor-, bél-, máj-, epegyörcsök,

ideges gyomorbajok, ideges állapotok, álmatlanság, szédülés, emésztési zavarokkal járó fejfájás, hányingernél a világhírű amerikai **Gastro D.**-vel elért eredményeket a bécsi Rockefeller-intézetben (Childis Spital) végzett hosszú kísérletek után a „Wiener Medizinische Wochenschrift” hosszú cikkben méltatja.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban vagy megrendelhető 135 lejt utánvét mellett Császár E. gyógyszeráránál, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

mával, — leginkább a Vezér kezdeményezése-re — sor kerül. Hiszen Németországot éppen úgy szorítja a csizma, mint Angliát. Németországnak ugyanúgy érdeke, hogy a viszony közte és Anglia között minél szívélyesebbé, barátságosabbá váljék, — mint Angliának. A Vezér tehát bizonyára maga is csak örülhet annak, hogy négyszemközti beszélgetés során, a szívélyesség sok gátlást feloldó légkörében tárgyalhatja meg Németország legégetőbb és legfájóbb problémáit Anglia felelős államférfival. Hiszen azzal bizonyára Hitler is tisztában van, hogy azoknak a kérdéseknek megoldása, amelyek a Harmadik Birodalmat a legközelebről érdeklik — nagyrészt Angliától függ vagy legalább is Anglia hozzájárulása nélkül lehetetlen.

Ilyen kérdés mindenekelőtt a *németek gyarmati-igénye*. Nem újkeletű probléma a nagyhatalmak tárgyaló asztalán, de a *legelevezőbb* valami, ami igazgatja ma a kedélyeket. Azt *hiszem, nem tévedek, mikor azt állítom, hogy nem az a legfőbb nehézség, hogy Angliának és Franciaországnak le kell mondania egy pár százezer négyzetkilométernyi területet Afrikában vagy másutt Németország javára, hanem az, hogy szomszédot kapnak*. Olyan szomszédot, aki idővel esetleg ott is kellemetlenebbé válhatik. Anglia — a legújabb hírek szerint — mindennek ellenére kész erről a kérdéstről tárgyalni, kész bizonyos mértékig Németország igényét teljesíteni is, *ha Németország újra visszatér a Népszövetségbe, melynek szervezetét és alapszabályzatát — kívánsága szerint — meg is változtatnák.*

A gyarmati kérdésen kívül bizonyára sőt fog esni a berlini megbeszélések során a japán-kínai konfliktusról, a spanyolországi helyzetről, egy régen óhajtott nyugati paktumról s Németországnak a közép-európai államokhoz való viszonyáról is. Lord Halifax rá fogja *erelni* a szót Japán, Olaszország és Németország antiholsevista szövetségére is és Hitler nem fog elzárkózni a választás elől. Hiszen be kell hogy lássa mindabból, amit Chamberlain a kormányátvittele óta csinált, hogy *Anglia valóban, megáldozatok árán is — a békét keresi*. Erre a békére vágyik Németország is. Állandó, egészséges és jó béke pedig csak őszinte felek között, a helyzetek és kívánságok igazi megismerése és honorálása útján és árán jöhet létre.

Anglia számára annál kívánatosabb és sürgősebb ez a béke, minél inkább nyugtalanítják azok a zavargások, amelyek gyarmatbirodalmát és mandátumterületeit *belülről* fenyegeik. Palesztinában végleg elmérgesedett a helyzet. Vasárnap nem kevesebb, mint hét halálos áldozatot és negyven sebesebített követet értek a terrorcselekmények Jeruzsálemben. Es most már nemcsak az arabok, hanem a *zsidók is idő-madólag lépnek fel a rendfenntartó Angliával szemben*. Nekik is kevés már az angol kezgyből kapott „*nemzeti otthon*”. Zsidó szuverén államot kívánnak létesíteni Palesztinában. Egymás után követik el a súlyosabbnál súlyosabb merényleteket, hogy kikényszerítsék akaratuk teljesítését Anglia — egyelőre — velük szemben is a legszigorúbb megtorlás álláspontjára helyezkedett. Vezéreiket: Jabotinskit és Yoma Freuleich doktort letartóztatatta és szigorú rendszabályokat léptetett életbe. Kérdés azonban, hogy a vérszemet kapott s a nemzetközi zsidóság által minden eszközzel támogatott cionistákat meg tudja-e fékezni és le tudja-e

szerelni az az Anglia, mely annyi érzelmi és érdekszálal van a nemzetközi zsidóság világát átfogó hatalmához láncolva.

James Ramsay MacDonald váratlan halála nem váltott ki nagyobb szenzációt a világpolitika eseményei után melegebben érdeklődők körében sem. A világ hálátlan. Azokkal, akik már megtették kötelességüket, akik elmentek, nem törődik tovább. Csak a hatalom mindenkor jelenlévő uraira függeszti tekintetét. Az eltávozottakra csak akkor gondol, ha visszatérésük lehetséges és hatalomrajutásuk valószínű. MacDonaldnál nem fenyegetett ilyen veszély. Öreg is volt — 71 éves — és beteg is. Egy is elegendő arra, hogy elfeledkezzenek róla a hálátlan világ.

Pedig de nagy, szinte gondviselészerű politikai faktornak ismerték és hirdették csak néhány évvel ezelőtt is! Amikor — kétszer is egymás után — Anglia miniszterelnöke volt. Amikor élete leghőbb vágyát — a világhatalmak leszerelését — akarta megvalósítani. Ez a vágy, ez az álom lett a strásója s egyben sirja is. A kormányhatalmak mögött meghúzódó, önző fegyverkezési ipar hatalmasságai nem tulták neki ezt a „mérényletet” megbocsátani. Elfűrészték, — azután megbuktatták.

Sorsa tipikusan tragikus politikai sors volt. A háború kitörésekor, emelkedni kezdő karrierjét a munkásság nemzeti irányú háborús fellobbanása törte derékban. A háború után pedig, amikor a gazdasági krízis kibontakozott, amikor minden nemzeti erő összefogására volt szükség, hogy Angliát megmentsék a végpusztulástól, — ugyanaz a munkásság azért dobott követ rá, mert a végszükségben közös kormányzást vállalt a nemzeti irányú konzervatívokkal.

Azt mondják rá, hogy félelme volt. Halározatlan. Se nem nacionalista, se nem marxista. Szemére vetik, hogy pacifizmusa akadályozta meg Anglia idejében való felfegyverzését, ami, ha 4—5 év előtt megtörtént volna, viharos napoktól és fenyegető veszedelmektől mentesült volna Európa azok részéről, akik addig tudnak csak nyugtalanságot kelteni, amíg a világ urát: Angliát erőtlennek hiszik és ismerik.

Nem lehet a mi feladatunk, hogy megvédjük MacDonaldot a vádaktól. Itél majd felette a történelem. Annyit azonban már most le kell szögeznünk róla, hogy nemcsak az álmai: a cselekedetei is mindig tiszták voltak! A békét igazán, hátsó gondolatok nélkül szerette és kereste és Anglia gazdaságának talpraállításával jobban segítette a munkásságot, mint Marx összes „dogmatikus” apostolai együttvéve. Igaz ember volt és mint igaz embernek, — neki se lehetett tartós sikere a mai hazug világban.

— „Elhasznált ember vagyok — mondotta fájdalmasan, amikor 1936-ban saját választókerülete is ellene fordult. — Aludni szeretnék. Mindig csak aludni. Energiám teljesen elfogyott”.

Most már aludhatik. De álmát megédesítheti az a tudat, hogy ha nem is becsülik ma még munkájának eredményeit, eljön az idő, amikor nevét, mint a legnagyobb úttörőket, kegyelettel fogja a világ emlegetni. Nem fáradt el hiába, mert nem használta hiú öncélúságokra, haszontalan érvényesülés — és dicsőségshajszolásokra — energiáját.

Lengyelország és Jugoszlávia is diplomáciai megbizottat küld a nemzeti Spanyolországba

Több délamerikai állam rövidesen jogilag is elismeri a Franco-kormányt

Salamancából jelentik: A lengyel és jugoszláv kormány érintkezésbe lépett a spanyol aemzeti kormányal. A tárgyalások célja diplomáciai megbizottak kölcsönös kiküldése. Jól értesült spanyol nemzeti körökből származó hírek szerint több délamerikai állam már a közeljövőben jogilag is ténylegesen elismeri a Franco-kormányt.

Lord Halifax ötórás megbeszélés után visszatért Berlinbe

Hitler is a fővárosba utazott. Kilátás van újabb német-angol tanácskozásra

Berlinből jelentik: Hitler birodalmi vezér és kancellár és lord Halifax obersalzbergi megbeszélései

több, mint öt óra hosszat tartottak. A megbeszélésen csak Neurath birodalmi külügyminiszter és a tolmács szerepét betöltő Schmidt dr. követségi tanácsos volt jelen. Az esti órákban kiadott félhivatalos tájékoztatás szerint:

a tanácskozás a Németországot és Angliát érintő valamennyi nemzetközi politikai problémára kiterjedt. Hitler ebéden is vendégül látta lord Halifaxot, aki péntek este 8 óra 50 perckor Neurath kísé-

retében elhagyta Obersalzberget és Münchenbe utazott. Ott nagyobb sétát tett és megtekintette a nemzeti szocialista párt hivatalos épületeit. Este lord Halifax Neurath társaságában visszautazott Berlinbe. Hitler a késő délutáni órákban szintén visszatért a fővárosba.

Londonból jelentik: Illetékes angol körökben cáfolják azt a hírt, hogy lord Halifax meghívta volna Neurath külügyminisztert Londonba, az angol-német megbeszélések folytatására. Illetékes angol körökben

nem zárják ki azonban újabb angol-német megbeszélések lehetőségét, de azt mondják, hogy e pillanatban még semmi sincs tervbevéve.

Chamberlain angol miniszterelnök is ellátogat Berlinbe

A berchtesgadeni megbeszélések során főleg Hitler vitte a szót. A megbeszélések alapjául szolgálhatnak a további angol-német tárgyalásoknak

Berlinből jelentik: Lord Halifax Neurath birodalmi külügyminiszter kíséretében szombat reggel Münchenből visszaérkezett Berlinbe.

Mint Londonból jelentik, a Daily Express müncheni levelezője szerint a berchtesgadeni megbeszélések során főleg Hitler vitte a szót.

Nem követelt gyarmatokat, de közölte lord Halifaxszal, hogy:

1. Németország európai nagyhatalom, de nincs helye a nap alatt és nincsenek nyersanyagforrásai. 2. Németország Anglia irányában a barátság előmozdítására törekszik. 3. Soha nem békülhet ki a bolszevizmussal.

A „Daily Telegraph” szerint Berlinben úgy vélik, hogy

a berchtesgadeni megbeszélések elég kielégítőek ahhoz, hogy további angol-

német megbeszélések alapjául szolgáljanak, amelyeket diplomáciai uton folytatnak majd.

A „Times” berlini jelentése szerint Halifax utazása német-angol megbeszélésre. A lap úgy véli, hogy a politikai légkör ismét fagyos lett. Chamberlainnak és Hull amerikai külügyi államtitkárnak az angol-amerikai kereskedelmi tárgyalások megkezdéséről szóló bejelentés mögött Németország aggasztó politikai vonatkozást gyanít, így főként vám-világszövetséget sejt a fasiszta és nincstelen hatalmak ellen.

NEURATH LONDONI LÁTOGATÁSA ELŐTT CHAMBERLAIN BERLINBE UTAZIK.

Párizsból jelentik: A „Journal” berlini tudósítója szerint a német fővárosban úgy tudják, hogy Chamberlain angol miniszterelnök még Neurath Londonba látogatása előtt ellátogat Berlinbe.

Az idegesek rövid életűek!

Eszrevette-e Ön már sajátmagán az idegkimerülés alatt felsorolt tüneteit:

Ingerlékeny, levert, tagjai reszketnek, nyugtalan, szívdobogása van, gyakran szédül, félelem érzete van, álmatlan, nyugtalan álmái vannak, egyes testrészekben érzéketlen, ijedős, túlzott érzékenység zajok, szagok iránt. Kábító szerek utáni vágyódása, mint dohány alkohol, tea, kávé; szemidegek rebbenése, vértódulás, hangulatosság, emlékezése meggyöngyül, beszédzavarai vannak.

Amennyiben fentiek közül valamelyik is, mint az idegesség tünetei fellépnek, úgy az Ön idegei komolyan meggyengültek és megerősítésre szorúlnak. Ne hagyja így tovább fejlődni a dolgokat, mert igen könnyen komoly zavarok léphetnek fel az agy működésére, a test gyors hanyatlására, amelyeknek következménye a korai halál.

Függetlenül attól, hogy ideggyengeségének mi az oka, felkérem Önt, szíveskedjék engem sorával felkeresni, mert készséggel tudok Önnek teljesen díjtalanul és portmentesen egy egyszerű metódust ajánlani, amely Önnek egy örömdetes meglepetést fog okozni. Ön bizonyára már sok pénzt áldozott különböző szerekre, amellyel legfeljebb egy átmeneti javulást ért el. Biztosíthatom arról, hogy én a helyes módszert ismerem, hogy ideggyengesége gyógyulást nyerjen.

Ezen módszer egyben visszaadja Önnek életkedvét, a munkakedvét és az ahhoz szükséges erőt, egyesek azt írják nekem, hogy úgy érzik magukat, mint akik újjászülettek volna.

Mindent orvosi megfigyelések is igazolják.

Önnek csak egy postalevelezőlapba kerül és ennek ellenében küldök Önnek teljesen díjtalanul egy könyvet.

Amennyiben nem tudna azonnal írni, úgy őrizze jól meg ezen hirdetését. Levelek ide irányítandók.

ERNST PASTERNAK

Berlin SO.,

Michaelkirchplatz 13. Abt. 738.

A spanyol kérdés és a távolkeleti helyzet a francia kamarában

„Arra törekszünk, hogy biztosítsuk az együttműködést Angliával és Amerikával kínai érdekeink megvédésére”
Nagyszabású külpolitikai beszámoló a francia kamara ülésén

Párizsból jelentik: A francia kamara péntek délutáni ülésén Delbos külügyminiszter hosszabb beszédben ismertette a spanyol kérdést és a távolkeleti helyzetet, majd a küzbön álló középeurópai újjával foglalkozott.

— A kormány külpolitikáját — mondotta — a következő mondatban foglalhatom össze: azon fáradozunk, hogy a már meglévő tűzrekeseket eloltsuk, az újabb kitörést megakadályozzuk és a világot megóvjuk a háború kockázatától. Franciaország a legnagyobb mértékben fejleszteni kívánja haderejét, de nem elég az, hogy ezzel a hadseregfejlesztéssel más államokat elriasszunk a támadástól, hanem szükség van arra is, hogy keressük a megértést a békebarát nemzetekkel.

A külügyminiszter ezután hangoztatta a Franciaország és Anglia között fennálló összhangot, majd utalt a francia-angol-amerikai hármas egyezményre. Ez az egyedüli politika, — úgymond — mely elvezethet a valódi tartós békéhez.

A TÁVOLKELETI VISZÁLY ÜGYE

A távolkeleti helyzettel kapcsolatban a francia külügyminiszter utalt arra, hogy milyen nagy érdekei vannak Franciaországnak Kínában.

— Arra törekszünk — mondotta — hogy biztosítsuk az együttműködést Angliával és Amerikával kínai érdekeink megvédésére, miután ezek az érdekek hasonlóak az övékhez. Egy együttes akció hiú vállalkozás lenne. Ezzel megpróbálkozott már a Népszövetség is. Érzéketlen összehívását. Sajnos, a konferencia indítványait, bár azok elfogadhatók lettek volna, Japán elutasította. A francia kormányt bizonytalanságról szemrehányások érik, hogy miért

nem érvényesíti népszövetségi politikáját. Azok, akik ezeket a szemrehányásokat teszik, elfelejtik, hogy a népszövetségi határozathozatalhoz egyhangúságra van szükség és ez ma még nem áll fenn.

A SPANYOL KÉRDÉS

A spanyol kérdéssel kapcsolatban Delbos hangoztatta, hogy a francia kormánynak meg kell őriznie hidegvérét. Franciaország sohasem járulhat hozzá olyan jogsértéshez, mely a spanyol határok biztonságát vagy a földközi-tengeri forgalom szabadságát veszélyezteti. A nyoni egyezmény bebizonyította Franciaország és Anglia zavaratlan együttműködését. Ami az önkéntesek ügyét illeti, reméli, hogy minél hamarabb eljőjön a semlegesítési bizottság erre vonatkozó határozata. Franciaország benemavatózósi politikája nem rejt magában önző célokat.

Delbos ezután a tervezett bucuresti, belgrádi és prágai útjáról beszélt.

— Ezt az utazásomat — mondotta — külföldön megkíséreltem olyan színen részt venni, mint a quengesség bevallását Franciaország nem gondol semmitéle összeesküvés megszerzésére. Sajnálom, hogy a francia lapok egy részében könnyelmű megalapítások láttak napvilágot, melyeket a külföldi sajtó fölkapott és terjesztett. És sajnálom azokat a nyugtalanosságokat is, melyek bizonyos oldalakon keletkeztek a francia szövetség szilárdasága tekintetében.

Delbos beszédét a kamara megtapsolta. A külügyminiszter után Flandin emelkedett szólásra, majd több felszólaló után Chauvins miniszterelnök lépett a szónoki emelvényre. Örömmel üdvözölte a pénzügyminiszter és a külügyminiszter beszámolóját, melyvel azonosítja magát. Azután hangoztatta,

hogy a kormány öt hónapon át nagy munkát végzett. A kormány főfeladata talpraállítani a gazdasági helyzetet. Teljes közösséget vállalt Blum kormányával és a két kormány politikája között megvan a folytonosság. Aggódalommal látta olyan politikát, amely ellenzékbe vetné vissza a két nagy munkáspártot. Chauvins ezután a szélső baloldal felé fordulva, kijelentette, hogy helyteleníti azok felfogását is, akik harci politikát követelnek a kormánytól. A pénzügyi szükségességek bebizonyították, hogy ilyen politika lehetetlen. Ha kísérletet tennének arra, hogy összetörjék a fennálló többséget és egy másikat létesítsenek, melynek nem lenne békés színezeje, ezzel az országot félelmes kalandba döntenék. A kormány állandóan éber figyelemmel kíséri a külső biztonság kérdését is. Hangoztatta, hogy a francia nép egyhangulag a békét akarja és híven tartja adott szavát. A népszövetségi együttes biztonság ügye Franciaországban talál a legodaadóbb támogatásra. Vannak azonban órák, amikor a népek csak önmagukra számíthatnak. Európa mai helyzetében a nemzetvédelmi kiadások tulajdonképpen megtakarítást jelentenek. Egyes népek a maguk kárán tanulmányják meg, milyen bajt okozhat a kellő védelmi felkészültség hiánya.

A miniszterelnök ezután fölemlítette, hogy a vendégszerető Franciaország gyakran mezdéket ad olyan embereknek, akik méltatlant erre a nagylelkűségre.

— Nem nyilatkozhatom — mondotta — folyamatosan lévő ügyekről, de annyit megmondhatok, hogy az az ügy, mely most foglalkoztatja a hatóságokat, a felhasznált eszközök terjedelme, a rájáfordított összeg nagysága és lefoglalt fegyverek eredete következtében talán fájdalmas meglepetéseket tartogat és esetleg rendkívül súlyosnak bizonyul. (Nagy mozgás a Ház minden oldalán.) Franciaország nem ehet úgy, mintha ostromlott állapotban lenne. Nem engedheti meg, hogy folyton kéknek fenyegetések és büncselekményeket kövessenek el területén. Tüzetesen megvizsgáljuk, milyen intézkedésekre van szükség. Mindenki számíthat védelmünkre. Eljárunk minden ilyen gonosztevő ellen, bárholonnan jöjjön is. Polytatjuk országunk hagyományos politikáját, mely barátságaink fenntartásából, megerősítéséből és kivétel nélkül minden szerződésünk tiszteletben tartásából áll. Ami a baráti angol kormánnyal való megegyezésünket illeti, ennek alapja közös ragaszkodásunk a Népszövetséghez, egyforma békekarunk, valamint közös idegenkedésünk attól, hogy a világot két ellentétes táborban lássuk. Csak egyetlen csoportot ismerünk el: az összes békeszerető nemzetek csoportját, melyek készek elősegíteni mindenekfelett a megbékélést, tárgyalásokat kezdeni minden kérdéssel és megvédeni a békével a nemzetközi erkölcs nagy alapelveit, amelyeket nemrég Roosevelt fejtejt ki. Vigyázzanak azok, akik a felforgatást akarják, nehogy az általuk önjártott rendszer helyett valamilyen parancsuralmat segítsenek elő. Franciaországnak a világ előtt nagy, erős és szabad demokráciaként kell megjelennie, mely feltékenyen örökös önként vállalt szerepe felett és folytatja a polgári béke elérésére irányuló fáradozásait.

A miniszterelnök beszéde után az ülést felfüggesztették. Az újabb megnyitás után több felszólalás történt, majd Herriot elnök szavazásra tette fel a többségi pártok bizalmi javaslatát. A Ház 399 szavazattal 160 ellenében elfogadta a bizalmi indítványt és ezzel az ülést végetérti.

F. Endrődy László S. J.

P. Petit hajója

c. könyvnek első részében P. Petit S. J. csupa érdekes epizódokból szőtt életrajzát adja, a másik részében pedig egy teljes részletes lelkigyakorlatot közöl, amelyet P. Petit tartott E lelkigyakorlat páratlanul ötletes és eredeti feldolgozása. Egyszerű közvilágosságban az ars Szent Péter megfogó varázsa érződik — a bensőséges kegyelmi élet kiáradása.

Ara 90 lei és portó.

Kapható könyvosztályunknál.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol N. 8

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 600. félre 300. negyedévre 210. egy hónapra 70. let.
Külföldön: Egész évre 900. félre 450. negyedévre 195. Egy hónapra 65. vasárnap és ünnepek 24 fillér.
Postafutárképzési csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Felolvaszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
Csalji szerkesztő: **Dr. Sulyok István**
Csalj. Plata Urali 13.

Értekezletet nem értesítünk meg és nem adunk vissza. Csak a választásbélyeges magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt szél, sok helyen köd, helyenként eső, a hőmérséklet már csak keveset emelkedik.

AZ ÚJ BELÜGYI ALMINISZTER ESKÜ-TÉTELE. Bucuresti. Saját tud. Tegnap délnen tette le az esküt Radu Portocala, az új belügyi alminiszter.

* **Ügyvédi hír.** Mayr Tihámér ügyvéd, irodáját, Oradea, Petőfi-utca 10. sz. alatt megnyitotta.

30 MILLIÓ LÁTOGATÓ A PÁRIZSI NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁSON. Párizsból jelentik: November közepéig 30 millió látogatója volt a nemzetközi kiállításnak.

* **Hallgasson tanácsomra:** fejfájásnál dörzsölje be homlokát, halántékát valódi Diana sóbor-ceszével.

MEGSZÜNT AZ OSTROMÁLLAPOT JERUZSÁLEMBEN. Jeruzsálemből jelentik: A pénteki naptól kezdve Jeruzsálemben megszűnt az ostromállapot. Péntek este azonban újabb merénylet történt. Egy arab terrorista a jeruzsálemi főposta előtt rálőtt egy angol rendőrtisztre, de a folyó nem talált. A merénylet, aki a főposta épületébe menekült, nem találták meg, bár az egész épületet átkutatták.

Mikulásra **gyermekjátékok**, sí, korcsolya és mindennemű sportcikk legolcsóbban és legnagyobb választékban **HAVRANEK** utódánál beszerezhetők.

PANASZKODNAK A DOHÁNYTÖZS-DESEK. Timisoara. Saját tud. A dohány-tözsdek újból rendeletet kaptak az úgynevezett melléktermékekre vonatkozólag. Egyezben a cigarettaszípkák árusítását akarták korlátozni, majd a könyveket és újságokat akarták kifizetni a dohánytözsdekből, most pedig a bélyegeket, a levélpapírt és borítékokat ellen szól a rendelet. Bélyeg (gyűjtőnek való), levélpapírt, de meg csak tollszarvat sem szabad kitenni a kirakatba, az üzlet falát pedig tilos teleaggatni plakátokkal, legfeljebb egy plakát maradhat az üzletben. Alighogy megérkezett a rendelet, a monopóliumhivatal ellenőriztette annak végrehajtását. A dohánytözsdekben mindenütt ellenőrző közegek jelentek meg, akik jegyzőkönyvet vettek fel arról, hogy a dohánytözsdegek megel tett-e a rendeletnek? A legtöbb dohánytözsdeben lesztek a falakról a hangverseny-plakátokat a legfeljebb a sorsjáték plakátját hagyták meg. A dohánytözsdek azótaiban sérelmezik, hogy minduntalan megrendszabályozzák őket. Külön adót kell fizetniük a papírkereskedői árért. de azt még csak a kirakatba sem szabad tenniük. Ugyanígy van ez a bélyeggel. Azt mondják, ha a diákok nem látják a kirakatban a bélyegeket, eszükbe sem jut, hogy abban a trafikban is kapható gyűjteményükbe való bélyeg. A tözsdek az említett sérelmek miatt most mozgalmat indítottak s igyekeznek oda-hatni, hogy a panaszokat illetékes körök lehetőleg orvosolják.

CANTACUZINO HERCEG, A KIVÁLÓ REPÜLŐ ELINDULT, HOGY MEGDÖNTSE A LONODON-FOKVÁROS KÖZÖTTI VILÁGREKORDOT. Croydonból jelentik: Cantacuzino herceg, a kiváló repülő pénteken repülőtúra indult, hogy megdöntse Clouston angol repülő London-Fokváros között felállított rekordját. Cantacuzino herceg Mascilleben közbeeső leszállást végez.

MEGJAVITOTTA A GÉPKOCSI ABSZOLUT SEBESSÉGI VILÁGREKORDJÁT EGY ANGOL VERSENYZŐ. Newyorkból jelentik: Eyston kapitány, a kiváló gépkocsiversenyző „Villámugár” nevű gépével megjavította a Nagysós-tó kiszáradt medrében a gépkocsi abszolút sebességi világrekordját. Eyston állt az új világrekordjával a gépkocsi részéről eddig elérhetőnek vélt sebesség 500 óra kilométeres határát. Eyston honfitársának, Campbellnek repülőstarttal elért 444.444 órákilométeres teljesítményét 502.436 órákilométeres sebességre javította.

VALUTARAZZIAKAT TART A TIMISOARAI RENDŐRSÉG Timisoara. Saját tud. A rendőrség figyelmét felkeltette az a körülmény, hogy az utóbbi időben feltűnően sokan tartózkodnak a városban Sighetről és Satumaretről, még pedig olyanok, akikről feltételezték, hogy tiltott valutaügyleteket bonyolítanak le. Erre „valutarazziát” rendezett a rendőrség és részint a nagy-pályaudvaron, részint az egyik második kerületi házban többeket őrizetbe is vett. Összesen kilenc egyént állítottak elő a rendőrség: Setzer Leopold és Dascal Mendel sighetli lakosokat, Weisz József és Niedermann Dávid satumarei lakosokat, Klein Solom József csehszlovák állampolgárt, azonkívül Grünberger Dávid, Grünberger Hermann, Fischer Mór és Fischer Áron timisoarai lakosokat. A rendőrség személyi motozást végeztek s akkor kiderült, hogy Niedermann Dávid satumarei lakosnál háromszázezer lei van, Klein Solom József csehszlovák állampolgárnál pedig száz svájci frankot, négyszáz dinárt és kétszáz francia frankot találtak. A illetők igyekeztek bizonyítani, hogy nem folytatnak valutaüzlelmeket. Klein az utlevélt mutatta, amelybe a nála talált valuták is voltak írva. Niedermann viszont a helybeli Schönbrunn-cég egy levelét mutatta be, mely Freund és Fia satumarei cégnek szól s amelyből kitűnik, hogy a timisoarai cég Niedermann részére háromszázezer lei utalt át Satumarera. A levél szerint tehát belföldről származik a pénz. A rendőrség ennek következtében nem tudta az illetőkre rábizonyítani, hogy valutaüzlelmeket folytatnak, de a körülményeket figyelembe véve Klein Solom József csehszlovák állampolgárt azonnali hatállyal kiutasította az országból, a két sighetli és a két satumarei lakost pedig illetőségi helyükre toloncoltatta. A timisoarai „érdekeltek” közül Fischerék ellen indult eljárás tiltott lakosadás címén, miután több más városbelinek bejelentés nélkül lakást adtak. A gyanús üzletekre való tekintettel a rendőrség rövidesen még több érélyes valutarazziát rendez.

Temetések Oradeán. Diósadi és zilahi dr. Sebes Lajos, Bihar vármegye nyug. tb. főorvosa 75 éves korában meghalt. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz a Haller-kápolnából. — Szűts György 78 éves korában meghalt. Temetése vasárnap délután 4 órakor lesz a Havassy-kápolnából. — Hurgai János 62 éves korában meghalt. Temetése szombaton délután 4 órakor lesz a „Concordia”-ban.

Ne rendeljen temetést, mg olcsó árainkról meg nem győződik. Erdélyi Sándor „CONCORDIA” Oradea.

A megyefőnök felhívása

Bihar vármegye prefektusa felhívást tett közzé, amelyben felkéri a város alább felsorolt polgárait, hogy november 23-án délután 4 órakor jelenjenek meg a vármegyeháza nagytermében tartandó értekezleten. Ezen az értekezleten állapítják meg a határmenti erődépítések költségeihez való hozzájárulások összegét.

1. Sebestyén Magdalena, Parcul Alba Iulia 11.
2. V. Fodor Iosif P. Alba Iulia 22.
3. V. Horváth Lázár Alba Iulia 24.
4. V. Bancic Ioan Alba Iulia 26.
5. Sebestyén Rozália A. Iulia 28.
6. Schwartz József Alba Iulia 30.
7. Pop Vasilie Alba Iulia 38.
8. Dr. Roxin Teodor Alba Iulia 8.
9. Herczeg Aladár Alba Iulia 9.
10. Ruef Annie Str. Pr. Elena 2-a.
11. Dr. Kenéz Lajos Pr. Elena 12.
12. Dr. Roxin Gheorghe Pr. Elena 6.
13. Bartsch Ernest Pr. Elena 8.
14. Nagy János Florilor 2.
15. Salamon Mór Redutei 3.
16. Salamon Moe Redutei 3.
17. Salamon Mór Redutei 3.
18. Boros György Dealului 1.
19. Feld József Dealului 3.
20. Dr. Gabriela Pop Dealului 16.
21. V. dr. Stokker József Stramba 2.
22. Fazekas Ioan Stramba 3-a.
23. Dr. Bucico Coriolan Pr. Elena 14.
24. Mihályi Lajos P. Mihai vitézul 14.
25. Dr. Simona Gheorghe P. Eminescu 36.
26. Friedmann Herman P. Eminescu 34.
27. Weiman Albert Alea Gojdu 5.
28. Ritter Antal Sztaroveszki 5.
29. Guttman Zsigmond M. Viteazul 24.
30. Singer Elza Grivitei 28.
31. S. Hitter Lajos Grivitei 18.
32. Firma Berger Dániel Grivitei 3.
33. Firma Berger Dániel Grivitei 5.
34. Banca de Credit Ungar Grivitei 6.
35. Szodoray Lajos Grivitei 9.
36. Bartók Mártonné Grivitei 10-a.
37. Vekony Sandor Grivitei 12.
38. Katona Teodor Grivitei 14.
39. Jeney Rudolfné Grivitei 16.
40. V. Schoper Gheorghe Grivitei 22.
41. V. Weinberger Herman Grivitei 24.
42. Müller Henrik Petru Rares 4-A.
43. Tóth Sándorné Redutei 2.
44. Riff Emanuel Redutei 2.
45. Steier Simon Redutei 2.
46. Most. Rosenfeld Alex. P. Stefan cel Mare 7.
47. Dr. Chiş Eugen Stefan cel Mare 9.
48. V. Crainic Teodor Stefan cel Mare 11.
49. V. Hoffmann Maximilian Stefan cel Mare 11-A.
50. Guttman Lajos Stefan cel Mare 13.
51. Rölich Ludovic sen. Stefan cel Mare 19.
52. Rölich Ludovic iun. Stefan cel Mare 19.
53. Rölich Lajos Stefan cel Mare 21.
54. V. Tichy Lidia Stefan cel Mare 17.
55. Moskovits Miklós Ep. Radu 1.
56. V. Bánvai József Ep. Radu 2.
57. S. Braverman Henrich Ep. Radu 3.
58. Dr. Lőrincz Sándor Ep. Radu 5.
59. Meisner Ferenc Ep. Radu 5.
60. Stettner János Ep. Radu 5-A.
61. V. Kohn József Ep. Radu 11.
62. Nagy Károly Cristinei 2-A.
63. Özv. Fekete Józsefné Cristinei 2-B.
64. Dr. Ioan Ciordas-utca 64.
65. Pop Ioan 1.
66. Beóthy András 3.
67. Muth testvérek 5.
68. Weisz Olga 8.
69. Bacsinzki Mihályné 9.
70. Haslinger János 11.
71. Juhász Elemér 17.
72. Corbut Maria 18.
73. Széles Gábor 18.
74. Fazekas János 21-A.
75. Torók Károly 29.
76. Corbut Iosif 30.
77. Bielbeck Iosif 31.
78. Varga György 32.
79. Özv. Ovári Istvánné 27.
80. Rubel Lázár 32.
81. Özv. Szatmáry Mórné 41.
82. Tátray August 43.
83. Horváth Maria 68.
84. Vicsay István 36.
85. Poszpisch Lajos 40.
86. Marcu Lucaciu 42.
87. Guttman Miklós 44.
88. Straub Ferenc 46.
89. Dr. Winkler István 48.
90. Kermács Ioan 50.
91. Török Victor Dr. Istrate 1.
92. Cheul Venetiei 91.
93. Ianovic Ernest 92.
94. Pollák Albert 5.
95. Zoltán Géza 13.
96. Szép Ignác 19.
97. Gherda Alexandru 19-a.
98. Özv. Thalmainer Gyuláné 27.
99. Kövér Bálint 25.
100. Lubianker József 33.
101. Sonnenvirth József 37.
102. Asztalos Albert 11-a.
103. Jánosfalva 49.
104. Özv. Kulcsár Györgyné 45.
105. Perczel János 75.
106. Nemes Ioan 77.
107. Farkas József 81-b.

* **Fejfájás ellen Beretvás pasztilla.**
Zürichi zárlat. Párizs 14.68 fél, London 21.61 fél, Newyork 431.75, Brüsszel 73.50, Milánó 22.72 fél, Amsterdám 239.05, Berlin 174.65, Bécs — schilling 79.40, Prága 15.20, Varsó 81.80, Belgrád 10, Bucuresti 325.

* **Éltesebb embereknél, akik gyakran fel vannak fuvódva** úgy az alhasi pangást, mint az emésztés romlását egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz reggelenként bevéve rendszerint hamar megszűnteti, a rekeszizom emelkedését csökkenti és a magas vérnyomást mérsékli. Kérdezze meg orvosát.

* **Erőteljes, vérmes, kővér emberek** igyanak reggelenként felkeléskor egy pohár természetes „Perone József” keserűvizet, mert ez rendes gyomor- és bélműködést biztosít, lényegesen előmozdítja az emésztést és az anyagcserét s a vérkeringést az egész szervezetben megélénkíti. Kérdezze meg orvosát.

Álarcos betörők rémítette egy falusi kereskedőnél. Bucuresti. Saját tud. Târgu-Jiuból jelentik, hogy tegnap este három álarcos betörő Sohodol községben behatolt Drăghescu kereskedő házába. Az üzletben feltörték a pénztárt s onnan magukhoz vettek 200 ezer leit. A kereskedő elősiető feleségét meggyilkolták és aztán eltűntek. A vizsgálat folyik.

SÁROSI DR ÉS PLUHÁR ISTVÁN GÉPKOCSIBALESETE. Budapestről jelentik: Könnyen vezetéssé válható gépkocsiszerencsétlenség érte csütörtök este Sárosi György dr.-t, a világhírű magyar labdarugójátékost és Pluhár Istvánt, a magyar rádió nemkevesébe híres sportbemondóját. Sárosi dr és Pluhár István csütörtökön este Győrből gépkocsin igyekeztek a magyar főváros felé. Utközben autójuk egy lovaskocsi előzése miatt összeütközött egy szembejövő gépkocsival. Sárosi dr nem sebesült meg, Pluhár ellenben homlokán könnyebb sérülést szenvedett. Utjukat azután tovább folytatták Pest felé.

* **A szépségápolás legfontosabb feladata** az arcbőrt az időjárás behatásaitól és rombolásaitól megvédeni. A bőr legnagyobb ellensége a por, éppen ezért a legelső feltétel a bőrnek alapos megtisztogatása. A Scherk-féle arcvíz a legjobb és legegyszerűbb szer, hogy az arcbőr tisztaságát elérhessük. Mélyen behatol a pórusokba és megszabadítja az ártalmas portól és amellettt újrave és ápolja teszi az arcbőrt.

fejfájás ellen Beretvás parztilla!

Borzalmas kegyetlenséggel gyilkoltak meg egy aljegyzőt. Satumare. Saját tud. Megdöbbentő gyilkosság történt pénteken este 7 és 8 óra között a satumaremezei Comorsan községben. Ismeretlen tettesek késekkel és botokkal felfegyverkezve rátámadtak Silaghi Grigore ottani 36 éves aljegyzőre, akit furkóbotokkal agyba-főbe vertek, majd késekkel valóságos feldarabolták. A szerencsétlen ember alig néhány pillanat alatt a helyszínen kiszenvedett, a gyilkosok pedig elmenekültek. A csendőrség jelentése alapján a satumareai ügyészség széleskörű nyomozást indított a kegyetlen gyilkosok kézrekerítése érdekében. A vizsgálat során eddig nem sikerült tisztázni, hogy kik és miért gyilkolták meg a comorsani aljegyzőt, bizonyos azonban, hogy a szerencsétlen ember bosszu művének esett áldozatul.

Sulyosan elítélték az erdőőr, mert lelőtte a tettenért fatolvajt. Satumare. Saját tud. Pop Ilie valeavinulul községi erdőőr szolgálati körútja során falopáson érte Suteu Florian fiatal legényt, akit megadásra szólított fel. Sutea nem engedelmeskedett, hanem menekülni próbált, mire Pop utána löött. A serétek szétroncsolták a fiatalember lábaféjét, aki örök életére nyomorékká vált. A törvényszék Popot most egyévi fogházra, ötezer lei pénzbüntetésre és tízezer lei kártérítés megfizetésére ítélte. Az ítélet végrehajtását háromévi próbaidőre felfüggesztették, a kártérítést azonban Popnak ki kell fizetnie.

Kavéházakban, vendéglőkben kávé mindenütt: „MAGYAR LAPOK”-at.

SOK TIZEZER
megelegedett vevő bizonyítja hogy a

„ZEPHIR“
kályha az összes kályhák között a

LEGJOBB

10 kilogram fával fűt **24** órán át.
egy normál szobát

Gyártja: **Szántó D. és fia, Oradea**
„ELITE“ ízfűtő kályhagyára
Kapható mindenütt. Kerjen díjtalan árjegyzéket.

Kedvezményes áru szövet és cipő az oradeai nyugdíjasoknak. A Nyugdíjas Közalkalmazottak Segítő Egyletének elnöksége közli, hogy tagjai részére kedvezményes áru szövetet és cipőt biztosított. A brasovi előnyösen ismert Scherg szövetgyár itteni főlerakatával megállapodást létesített, melynek alapján az egyesület tagjai utalvány felmutatása mellett a nagykereskedelmi árból 8 százalék kedvezményben részesülnek. Ugyanígy megállapodást létesített egyik helybeli cipőgyárral is. A szövetminták és azok lemeréselt árai az egyesület irodájában — Kath. Kőr földszint 10, a délelőtti órákban — megtekinthetők s ugyanott állítatnak ki a vásárláshoz szükséges utalványok is.

A légügyi alminiszter elragadtatva nyilatkozott az olasz hajó- és repülőgépgyártásról. Bucuresti. Saját tud. Radu Irimescu légügyi alminiszter hazatérve Olaszországból, tegnap összehívta az újságírókat s elragadtatással nyilatkozott nekik az olasz hajógyártás és repülőgépgyártásról.

Kirabolták egy gazdag oradeai cipész-mester lakását

Hetvenötezer lei készpénzt, drága külföldi bőröket, rádió, fehérneműt, bundát raboltak el az ismeretlen tettesek, akik kifosztották az egész lakást

A rendőrség tehetetlenül áll a sorozatos bűncselekményekkel szemben

Oradea. Saját tud. Vakmerő betörés történt pénteken este 8 és 9 óra között Oradeán, a város szívében. A betörők behatoltak Aron Sándor Regele Ferdinand-uti ismert cipész Bazar-épületben levő lakására, ahonnan 75 ezer lei készpénzt, 250 ezer lei értékű, drága külföldi bőrányagot, ruhát, fehérneműt s egyéb értékes holmit vittek el. A kirabolt cipész felesége jelenleg Budapesten tartózkodik és a lakást, amelynek amerikai zárai vannak, Aron Sándor a kora délutáni órákban hagyta el. A lakás őrizetével megbízott bejárónő ugyancsak eltávozott, miután a lakást gondosan bezárta. Az emeleten levő lakásba az alkalmas pillanatot nyilván kilesve, olyan ügyesen hatoltak be a tettesek, hogy a besurranásukat a bér-

ház lakói közül senki sem vette észre. Aron Sándor Regele Ferdinand-uti üzletéből este 9 óra tájban tért haza s ekkor megdöbbenve látta, hogy az ajtó nyitva van. Rosszat sejtve került beljebb s lesujtva tapasztalta, hogy kirabolták lakását. A hálószoba ajtaját is nyitva találta s megállapította, hogy a betörők az ebédülő egyik szekrénynek tetején levő kulcsal hatoltak a hálószobába, ahonnan a fehérneműk közé elrejtett 75 ezer leit, egy mázsa értékes bőrt, Aron Sándor bundáját, a szekrényben levő összes fehérneműket, ruhákat, arany és ezüst tárgyakat vitték magukkal, sőt ellopták a rádiót is, ezzel ugyyszólván semmi elmozdíthatót nem hagyva maguk után.

Aron Sándor mihielyt megdöbbenéséből magához tért, átkutatva a lakást, Háromszázezer leit, amelyet elrejtve tartott odahaza, hiánytalanul megtalált. Erre az összegre nem akadtak rá a vakmerő tettesek. A cipész-mester ezután a rendőrségre sietett, ahol feljelentést tett ismeretlen tettes ellen.

A rövidesen kizálló rendőri bizottság tagjai átkutatták az egész lakást, eldobott cigarettavégeken kívül azonban nem találtak semmit, amelyből a tettesek kilétére lehetett volna következtetni. Megállapítást nyert, hogy a tettesek a házépülettel szemben levő kiskapun hatoltak a lakásba, ahol legalább egy fél óráig működtek. A rendőrség kihallgatta a házfelügyelőt és a környékbeli lakókat, felvilágosítással azonban senki sem tudott szolgálni. A nyomozó hatóság fellelése szerint a bűntényt egy az Aron család lakását jól ismerő egyén segítségével követhették el.

A károsultra lesújtó, hogy a lakás nem volt biztosítva.

A város közönsége egyébként nyugtalanul figyeli az eseményeket, amennyiben az utóbbi időben elkövetett sorozatos és vakmerő bűncselekményekre a rendőrségnek mindezekig még nem sikerült világosságot derítenie.

KRISZTUS VILÁGOSSÁGA

című I. kötete, amely adventtől-pünkösdig terjedő időközre szól. Minden beszéd világos, logikus, beosztású és gyakorlatias. Sok eucharisztikus anyagot is dolgozott belejük a szerző.

Ára kartonkötésben 200 lei és portó.

Megrendelhető: **KÖNYVOSZTÁLYUNKNÁL.**

IDŐK SODRÁBAN

MacDonald

írta: Rády István

Most, hogy írnom kell róla, egy régi magyar történelmi szállóige jut eszembe s nem tudok ettől szabadulni. Tisza Kálmánnak vetették szemére, hogy elárulta a híres ugrai pontokat s nem maradt hű elveikhez. Tisza Kálmán röviden válaszolt s csak ennyit mondott: „Nem tehetek róla, ha jobban szeretem a hazámat, mint az elveimet.” Lehet, hogy cinikusan hangzik ez a mondás, de mélyeséges igazság és komoly politikai bölcsesség rejlik benne.

Hogy miért jut ez MacDonald-dal kapcsolatban eszembe? Az újkori politikai történelemben talán nincs klasszikusabb példa MacDonaldnál

ban választották először képviselővé s rövid megszakítással egészen haláláig tagja volt az angol alsóházaknak.

Idealista és romantikus volt. Csak így tudjuk megérteni, hogy a világháború kitörésekor, nem számolva a népszerűtlenséggel és a legsúlyosabb váddal, ami angol embert érhet, a hazafiatlanság vádjával, olyan pacifista politikát folytatott s olyan merészen állt ki a hadüzenet ellen, amilyenre még az angol parlamentben sem volt példa.

Ekkor már elveszett embernek hitték. De a sors mást akart s az angol belpolitikában 1924-ben megtörtént a nagy fordulat. A munkáspárt a választásoknál döntő sikert aratott. Amire az angol történelemben még nem volt példa: a munkáspárt adta a konzervatív Angliában a kormányt és a miniszterelnököt. De MacDonald első miniszterelnöksége rövid ideig, mindössze kilenc hónapig tartott s a hírhedt Zinovjev-level botránya megbuktatta a munkás-kormányt. MacDonald tehát ekkor nem végezhetett el azokat a nagy feladatokat, amelyeket maga elé tűzött, de maga az a tény, hogy az arisztokratikus Angliában a cseléd fia megalakította az első munkás-kormányt, még a szigetországban is új korszak kezdetét jelentette.

Öt esztendeig volt még MacDonald az ellenzék vezére míg 1929-ben ismét kormányra került s 1935-ig maradt miniszterelnök, amikor Baldwin felváltotta. Ebben a második miniszterelnöki korszakában mutatkozott meg teljes valóságában MacDonald emberi nagysága. 1931-ben Anglia súlyos pénzügyi válságba került s MacDonald látta, hogy a helyzetet csak egy olyan kormánnyal lehet megmenteni, amelyben megvalósul a nemzeti egyesülés. Így határozta el magát, hogy az egypárt-kormány helyett olyan minisztériumot alakít, amelyben minden párt képviselve lesz. És ekkor érte MacDonaldot a nagy csalódás: a munkáspárt zöme nem csatlakozott a tervhez. Nehéz órák voltak ezek s MacDonaldnak le kellett számolnia sok mindennel magában — amiben eddig hitt, amiért élt, csak azért — mert szerette hazáját. Kilépett a munkáspártból, amelyet ő maga alapított s a liberálisok és konzervatívok bevonásával alakította meg az új nemzeti kormányt.

Az a MacDonald, aki nem is olyan régen

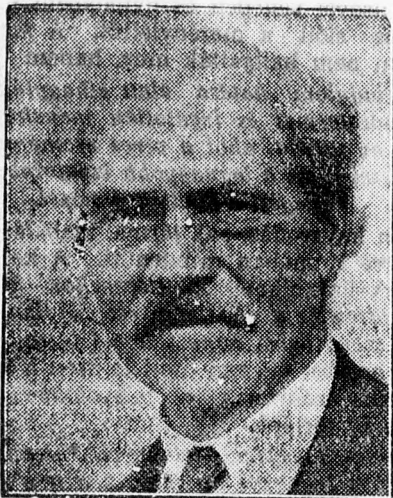
még közel kétszáz szocialista képviselő élén vonult be a parlamentbe, egyszerre magányos ember lett. A munkáspárti sorozatos gyűléseken bélyegzi meg az „árulót”, Henderson, az egykori barát pedig megszakít vele minden kapcsolatot. A szocialisták nem tudták többé megbocsátani, hogy kivette a hatalmat a kezükből, amelyet soha többé nem sikerült teljesen visszaszerezni.

A magányos ember pedig ott állott, olyan hatalmasan, mint soha eddig. De az egyedüllét tragikus érzése lelke mélyéig hatolt. Sikertől az országot gazdaságilag rendbehozni s miközben a világ a gazdasági krízis mély pontjait érte, Anglia a fellendülés aranykora felé haladt. De ezek a sikerek már egy lélekben megtört embert vallottak megteremtőjükknek. Egy embert, aki a saját személyében összpontosította az erkölcs és államépítés kategóriáit.

MacDonald nagysága abban nyilvánkozott meg, hogy merete vállalni a népszerűtlenséget is. Vállalta akkor, amikor a világháború kitörésekor a pacifizmusért szállt síkra és börtön jutott osztályrészül. Vállalta akkor, amikor 1926-ban kitört a nagy angol bányász-sztrájk és később a híres angol általános sztrájk s MacDonaldban felülkerekedett a hazafi a doktrinér szocialistán. Ha csökönyös forradalmár, vagy elszánt taktikus lett volna, két kézzel kapott volna az alkalmon, hogy ha kell, véraldozatok árán is egy új néptribun szerepét ragadja magáéhoz. Könnyű lett volna, de MacDonaldban felülkerekedett az angol hazafi és soha olyan okos, soha olyan óvatos, olyan bölcs politikai módszerekkel nem találkozunk, mint akkor nála. MacDonald becsületessége megmentette Angliát. És harmadszor is vállalta a népszerűtlenséget, amikor a gazdasági válság idején megalakította a nemzeti kormányt.

A családott, „az elhasznált ember”, — ahogy magát nevezte — visszamenekült oda, ahol az első kudarc érte idealizmusáért a pacifizmus-hoz. Egymásután hívta össze a lefegyverzési konferenciákat s szinte valami hit fanatizmussal hirdette, hogy Angliának kell jó példával előljárnia a lefegyverzésben. De ekkor már egészen magányos ember volt, s amikor 1935-ben Baldwin felváltotta — utolsó nagy „béke” hitével is magára maradt. Hol vannak a mai angol férfiak beszédeiben azok a szép békeszózatok, hogy Anglia jár elől a lefegyverzésben. Albió éppúgy fegyverkezik, talán még vadabban, min Európában nemzetei. Az utolsó MacDonald-i iluzió is szertefoszlott, mint annyi minden, amiben jószándéku emberek hisznek.

Magányos ember volt élete végén, az egykori népszerűség is szertefoszlott már. Nem tudták megbocsátani, hogy egyszer hazájáért hűtlen lett elveikhez. Most, hogy nincs többé, kezdenek rájönni, hogy kit vesztettek el vele. Anglia törvénybe készül iktatni érdemeit s az angol sajtó nekrológiájában ismét kibontakozik az igazi, az elfelejtett MacDonald arca. Egy emberé, aki szocialista volt de aki megérezte, hogy merev doktrinák és elavult teóriáknál sokkal nagyobb érték az erkölcs és az egyéni becsület.

hogy a merev doktrinákhoz nehéz, sőt néha lehetetlen ragaszkodni akkor, amikor a doktrina nem végcél, hanem eszköz. Ez a legszebb legnemesebb vonások egyike MacDonaldnál, hogy tudott hazája érdekében lelki öngyilkosságot is elkövetni, tudott elveitől is megválni, amikor hazája érdeke úgy kívánta. Pedig MacDonald elváratai között milyen kevesen vannak, akik erre képesek! Hiszen szocialista volt — egy világ választ el minket tőle — s tudjuk, hogy odaát az ortodox marxisták körében minden eszköz lett s a cél, az egyetlen cél a dogmák utópiája.

MacDonald szocialista volt. Igaz, hogy az ő szocializmusa Albion földjébe gyökerezett s más, merőben más volt, mint azoknak a marxizmusa, akiket mi ismerünk. Talán ezért érezzük világnézeti és politikai ellentéteken túl is valami megfoghatatlan rokonszenvet ezzel a különös emberrel szemben.

MacDonald életútja is más, mint a közép-európai szocialista vezetők legtöbbjéé. A bányák csilléi mellől indult el, szülei szegény zsellérek voltak. Apja halász, anyja cseléd volt. Hosszu ut vezetett a sikerig és sok küzdelemmel teli állomása volt. Néptanítóból, újságíráskodásból jutott el a szakszervezetekig, ahol szinte romantikus hittel küzdött a szociális igazságosságért. Huszonöt esztendő volt, amikor aktív tagja lett a Fabian Societynek, ennek a különös angol idealista-szocialista társaságnak, ahol egy Shaw, Wells és Russett szemébe szúrta, és még ezzel sem indult meg ez a csodálatos karrier. Fokozatosan kellett előrehaladnia a politikai pályán, míg elérkezett az első komoly szereplés 1893-ban, amikor résztvett az Independent Labour Party megalakításában. Ebből a pártból alakult ki a nagy angol munkáspárt s innét indult el MacDonald politikai karrierje is. 1906-

Mindennemű gyümölcsfák és rózsafák nagy választékban a

„VIKTORIA“

műkertészetben kaphatók.

Oradea, Piața Creangă No. 14.

HORVÁTH BELA VERSFORDÍTASAI

LETÉRDELEK ...

Írta: LOUIS LEFEBVRE

Letérdelek, de nem könyörgök semmiért se,
A fejemet lehajtom én a porba,
Szerelmed bennem oly nagyon dobog ma,
Hogy láthatatlan létedet szívem megértse.

Kibomlik földi létem régi rettegése
És fölragyog a koszorúdba fonva,
Veszendő léteimet veszed karodba,
— Mit is keressek itt? a föld nagyon kevéske.

Imádjon Uram-Isten, szüntelen szerelmem,
Szeresselek, ha mennem kell eminnen, mennem,
És megbocsátod, hogy jobban szeretsz Te.

Mert aki egyszer megsejt e világon,
Csak annyit tud, hogy Tégedet imádjon,
A térben és időben Arcodat keresve.

A VIZÖZÖN

Írta: G. K. CHESTERTON.

Könyörtelen vihar csapott a napra,
De állok én és várok új jelet!
Az áradás a földet eltakarta,
De tele töltöm borral kelyhemet.
Mondjátok el a reszkető papoknak
A vizözön kegyetlen közepén,
Itt állok, tépett szavaim rádognak,
De Isten győzelmére ittam én.

A vizözön dől egyre dagadozván,
Itt zümmögtek a sárga darazsak,
Itt boldogan dalolt a hajadon lány,
De csattog most a haragos patak,
A zápor ömlik, zölden forr a habja,
És mint az any-pálca, úgy ragyog,
Hát igyatok az Isteni Haragra,
A villámok Urára szavatok!

A pusztulásba kelyhem beletartom,
Magasra tartom győztes kelyhemet,
Isten nevére fölveszem a kardom
És győzelmére zászlót lengetek
Még földerül a föld örök melasztja,
Még áll a föld, még lát a menny, le nem dől,
Itt volt, aki a vizözönt apaszsa
S fenéig itta keserű Kelyhből.

Kétezeréves szenzáció

Magas színvonalú, nagy gonddal és körültekintéssel szerkesztett ifjusági folyóiratunk, a „Jóbarát” történelmi riport-pályázatot hirdetett a közelmúltban. A történelmi riport-pályázat első díját Gajzágó György, a cluji római katolikus ticeum 8-ik osztályos tanulója nyerte, aki Julius Cézár meggyilkolását dolgozta fel

„izgalmasan érdekes” riportban. A feltétlenül zsurnalisztikai tehetségről tanuskodó ügyes beállítású „riportot” az alábbiakban át vesszük a „Jóbarát” legújabb számából és így a „felnőtt” újságolvasók körében is szélesebb publicitást adunk — az eseménynek... és nem utolsó sorban a „fürge toltu” riportert nevének.

C. Julius Caesar halott!

C. Julius Caesart ma a szenátusban megölték. Junius Brutus, Cajus Cassius, Decimus Brutus, Tillius Cimber és Casca köztársasági párti szenátorok voltak az összeesküvés vezetői és Caesar gyilkosai. A holttest most is ott fekszik a merénylet színhelyén, Pompeius szobra előtt

Véres esemény tartja izgalomban az egész várost. Örökös diktátorunk, a nagy hadvezér, az istenek kegyeltje, a nép legönzettelebb barátja nincs többé, halott.

Mereven, élettelenül fekszik a szenátus üléstermében, hol kegyetlen merénylet áldozata lett.

Rajongó álmodozók, akik gyermekes rövidlátásban a szabadság eltipróját látták abban az emberben, aki vasmarokkal tartotta fétken a nép ellenségeit, összeesküdtek a diktátor ellen.

Az összeesküvés gondolata nem volt éppen mai keletű. Már régebbi idő óta hallunk suttogni arról is, hogy

a vezető szerep úgy az összeesküvés megszervezésében, mint a mai véres gyilkosságban elsősorban a Junius Brutus és a Cajus Cassius nevéhez fűződik.

Sőt — hír szerint — Porcia, a Brutus neje is — úgyszólván erőszakosan — szerepet kért rágnának férjétől az összeesküvésben.

A színtelítő esdeklők, bóránybőrbe bújt farkasok

Caesarnak a szenátusba való mai belépését változó és fokozódó izgalom kísérte és előzték meg annak a félelemnek, ijedtségnek és izgatottságnak a hatása alatt, amely az összeesküvőkön erőt vett.

Albinus Brutus a Caesarhoz hű Antoniusz fontosnak feltüntetett magyarázatokkal igyekezett feltartóztatni és a teremből távoztatni, hogy figyelmeztetést a benn készülő dolgokról elterelje. Cassius, mintha segítséget és bátorságot akarna kérni Pompejustól, ennek a térémben álló szobrára tekintet.

Caesar belép a szenátusba. A szenátorok helyeikről felemelkednek és mély meghajlással fogadják elnöküket, az összeesküvők pedig hozzá egészen közel csoportosulnak. Caesar helyet foglal. Most Tillius Cimber eléje járul, hogy száműzött öccse érdekében pártfogását kérje. Brutus és társai úgy helyezkednek el, hogy gyűrűt vonnak Caesar körül. Tillius Cimber egyre könyörög öccse száműzésének megszüntetéséért, mely könyörgéshez az összeesküvők is hangos szóval csatlakoznak, miközben mindjobban Caesar köré tolonganak.

Casca sűt először a diktátorra

Caesar a Tillius Cimber kérését elutasítja látva, hogy mindjobban szorongának körülötte, feláll és keményen parancsol rendet.

Ebben a percben Tillius Cimber Caesarra ugrik és tógáját két kézzel lerántja róla.

Ez volt a jel a támadásra. Caesar körül nagy mozgás támad s

a háta mögött álló Casca jellemeli kardját és Caesar nyakára sujt vele.

Ez a vágás sebet ejtett ugyan Caesaron, de nem volt halálos, mert volt Caesarnak ereje és ideje

hátrafordulni és Casca karját és kardját megragadva rákiáltani: „Mit cselekszel, te nyomorult Casca?!”. Ugyanakkor Casca görög nyelven hívja testvérét segítségül.

„Te is, fiam Brutus?”

Azok a szenátorok, akik nem voltak beavatva az összeesküvésbe, a borzalomtól és félelemtől megiszonyodva szemlélték a kegyetlen jelenetet.

de mintha lábuk gyökeret vert volna, sem távozni, sem a dologba avatkozni nem mertek. Az összeesküvők pedig egymás után sujtanak le Caesarra,

aki hiába néz körül, mindenütt az őt körülvevő összeesküvők elszánt tekintetével találkozik. Közben Brutust pillantja meg, kitől segítséget remél.

Csak hogy Brutus, a védelem helyett szintén a gyilkosok közé áll és töréssel beleszúr Caesar ágyékába.

Mindeztideig Caesar is védte magát és támadóit csapásokkal és kiáltásokkal iparkodott magától elűzni, de a Brutus támadásának a láttára abbahagyta a küzdelmet, tógáját a fejére núzta és minden ellenállást félbehagyott. Kétségbeeséj volt ránézve az a meglepetés, hogy támadói körében látta azt az embert, akit minden

A polgárháború rémségei fenyegetnek

Mi fog most következni? Ez a nagy kérdőjel rajzolódik fel nemcsak a birodalomra, hanem az egész világra.

Róma forrong. Polgárháború van kitörésben

és az előjелеkből arra lehet következtetni, hogy a köztársaságiak: Brutus és társai jutnak hatalomra. Vagy a nép haragja ellenük fordul? Nem tagadhajuk, hogy Caesar a népjogok kiterjesztése érdekében számos reformot alkotott s

a 900 szenátorból álló testület, amely megöletésének ma tanuja volt s amelyben galusok és hispánusok is ülnek, már bizonyossággal annak, hogy nemcsak Gallia, Egyiptom, Pontus és Numidia legyőzése fölött tudott diadalmat ünnepelni, hanem a világhódolom nagy növelésében is össze tudta fogni a legellentétesebb erőket.

Vagy talán egy váratlan hadjárat jőni majd el jövődönk sorsát?

Ki láthatja előre a jövőt?!

Előre, nagysága

C. Julius Caesar 653-ban született. Allamférfiúi és hadvezéri lángeszénél fogva valóban hívatott volt hazája sorsának intézésére. Mint ifjú könnyelmű, sőt ledér életet élt, de férfikorának nehéz és komoly tevékenységével mindent bőségesen helyrehozott. Gyorsan emelkedett. 694-ben konzul lett, majd Crassussal és Pompejussal megalakította az első triumvirátust, amely jóformán korlátlanul uralkodott Rómában. Hódításai vérsírral gazdagí-

* Reumás fájdalomban szenvedő egyének igitanak reggelként felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez a gyomor-bélcsatornát alaposan kitesztítja és méregteleníti, azonkívül az emésztést és az anyagcserét hathatósan előmozdítja. Kérdezze meg orvosát.

jóindulatával és pártfogásával megajándékozott. Keserű csalódásában Brutus támadásának pillanatában felkiáltott:

„Et tu mi fili, Brute?!”

Többé nem szölt egy szót sem, hanem átengedte magát végzetének.

Az összeesküvők 23 sebet ejtettek Caesaron és dulakodás közben a Pompejus szobrához taszították, amelynek talapzata alatt aztán sebekből vérezve összerogyott.

Az összeesküvők közül is többen megsebesültek, főként mert a dulakodásban nem tudtak egymás elől kitérni.

A gyilkosok védekezni akarnak, de vádol a véres tetem

A tett elkövetése után Junius Brutus feidült külsővel előlépett és nyilatkozni próbált a szenátus előtt a merényletről. A szenátorok azonban nem hallgatták meg, hanem

a riadalom hatása alatt elhagyták a tanácsstermet és izgatottan menekültek ki az utcára, ahol a véres esemény elbeszélésével a legnagyobb izgalomba és rettegésbe ejtették a népet.

Fejetlen kavarodás, zaj, lármá, kiabálás tört fel egyszerre Rómában mindenütt. A kereskedők bezárták üzleteiket. A Caesarhoz közelállók menekültek és a nép nagy csoportokban tolongott a szenátusba, hogy Caesart lássa.

A holttest ott van most is azon a helyen, a Pompeius szobrának a talapzatánál, ahol a gyilkosság történt.

Caesar tógájával letakarva, megmeredett tagokkal ott fekszik a nép előtt, amely a megilletődés és a félelem érzésével nézegeti őt.

Többen meglebbentik a takarót és borzadva szemlélik a kardvágásokat, amelyek Caesar egész testét borítják. Rettenetes látvány és egyszerűs mind szívet facsaró is: *igy kellett meghalnia annak az embernek, kinél különben aligha tud felmutatni a római történelem.*

VILÁGHIRÜ REGÉNYEK

Ezek azok a könyvek, amelyeket szívesen olvas minden asszony, leány és a regény hőselével együtt éli át életüket, boldogságukat és bánatukat.

Amde abban az arányban, amelyben Caesar hatalma növekedett, a köztársaság nehány rajongójában is mindinkább lábrakapott az a meggyőződés, hogy ellensége az alkot-

tották a római birodalmat. Hadítettei csodaszzerűek voltak, amelyek között *galliai hadjárata volt a legnagyobb sikerű. Katonáit egyéniségének varázslatos hatalmával tudta fegyelmelni olyannyira, hogy azok — miként tudjuk — még akkor is követték, mikor saját hazája ellen vezette őket.*

1. Aldrich: És lámpást adott kezembe az Ur 99 lef

2. Aldrich: Száll a fehér madár 66 lef

3. „ Családi kör 66 „

4. „ Ella kisasszony 66 „

5. Lyttkens: Ne várjatok vacsorára (Egy orvosnál regénye) 66 „

6. Br. Orczy: Az öszekuszált fonál 66 „

7. „ Az okos Pimpernel 66 „

8. Bottome: Orvosok 115 „

9. Eton: Hétköznapi emberek 86 „

Kapható könyvosztályunknál.

mánynak és, hogy a saját önző céljai érdekében nem vonakodnék feláldozni a köztársaságot. Ezek a köztársasági rajongók aztán csakhamar összesugtak-búgtak, aggodalmaikkal egymást izgatták, majd mikor úgy vélték, hogy aggodalmaik nem alaptalanok, komolyan hozzáfogtak a Caesar uralmának megdöntéséhez, összekülvést szöttek ellene, elhatározták megölését és azt ma végre is hajtották.

Caesart neje, Calpurnián kívül mint legközelebbi hozzátartozója, a 19 éves fogadott fia, illetve unokaöccse, Cajus Julius Caesar Octavianus gyászozza, aki Caesarnak általános örököse is.

C. Julius Caesar a küzdelmek heve eiől a féltlen hűsölést soha sem kereste, a cselekvés, a nagy tettek és a kitartás mestere volt. A gyászban méltán kell osztania egész nemzetének. Sőt koporsója felett bizonyára az ellenség is férfias őszinteséggel, tisztességtudóan hajtja meg az elismerés zászlóját.

Lapunk legközelebbi számában, amely holnap, a kora reggeli órákban fog megjelenni, teljes részletességgel fogjuk az eseményekről olvasóinkat tájékoztatni.

GAJZAGÓ GYÖRGY,
cluj r. k. lic. VIII. o. t.

Olvassa el a Scherk arcvíz üvegen levő kis könyvecskét. Látni fogja, hogy csak az alaposan megtisztított bőr friss és szép, csak ez bír az egészséges szépség vonzóerejével. Scherk arcvíz tökéletesen megtisztítja a bőrt és az arcot ruganyossá, gyengéddé és rózsássá teszi. Üvegek árt. 62, 103, 164, 300, 475

Ez a könyv megad minden felvilágosítást

SCHERK PARIS - BERLIN - NEW YORK

A CSENDES-OCEÁN FELFEDEZŐI

Nem új dolog, hogy a japán-kinai háború mögött is, különböző érdekcsoportok csak a Csendes Óceán feletti uralom megszerzéséért folytatott küzdelme huzódik meg. A most folyó kilencthatalmi értekezlet gondjait is a Csendes Óceán hullámverése korbácsolja s így politikai vonatkozásban is helytálló, amit régi hajósok mondtak, akik azt tartották, hogy Magalhaes, az óceán egyik felfedezője csak ironizált, amikor csendesnek nevezte a legviharosabb tengert. A Csendes óceán feletti gyűlekező viharfelhők most a mi horizontunkat is beárnyékolják. Nem lesz tehát érdektelen, ha egyet-mást megtudunk a leghatásosabb tengerről.

A Csendes-óceánt a spanyolok fedezték fel a sokkal Amerika felfedezése után. Az egykori krónikákban, utleírásokban s hajónaplókban, valamint még a mai spanyol nyelvhasználatban is többféleképpen nevezik.

Egyik neve: „El Mar Pacífico”, vagyis „Csendes tenger”, a másik: „Mar del Sur” vagyis „Déli tenger”, vagy „Dél tengere” Szórványosan és jóval később „nagy tengernek”, „El mar grande”-nek is nevezik. Nálunk a „csendes” és a „nagy” jelzőkkel szerepel a térképen. Az angol nyelvterületen „Pacific” a név, a német „Südeer” róla és „Grosser Ozean”-ról tud. Ha ennyi neve van, valószínű, hogy többen is neveztek rá. Így is van!

Ekeresztelőt mindenki ismeri, mert hiszen az a két ember, aki először adott nevet a Föld a leghatásosabb vizeitükörének, a nagy felfedezők sorában is a legnagyobbak közé tartozik. Az egyik: Vasco Nuncz de Balboa, a másik: Fernando Magallanes.

A polyutas

Egy ismeretlen senki az első, aki kitelező elől menekül s egy üres hordóban rejtezik el Enisco hajóján. A „polya utas” arra ébred, hogy a hajó az indiák felé tart. Beletörődik sorsába. Az Indiákon is jobb, mint az adások történetében. Az első amerikai kikötőben, Darien földjén, ahol egy magára hagyott spanyol csapat a csapattal szembe kerül, a hajó kapitánya, Enisco, könnyörtelenül kiteszi szurát. Balboa talpra állítja a csüggedt telepeket. A lényéből sugárzó varázserő csodát mivel. Mágneses hatással van mindenkire s folyvást egymással torzalkodó telepesek közt helyreáll a béke, közösen fognak neki a munkának s vakon követik a fiatal jövevény ezavát. A telep zord kedélyű parancsnoka, aki nem más, mint Francisco Pizarro, Peru későbbi meghódítója, önként veti magát alá Balboa parancsainak, akikben a gyarmatosító tehetségénél csak a jellemzilárdság és az akarat erősebb. Megbecsülhetetlen tulajdonságok ezek egy magára hagyott telepen. Balboa meghódítja a környéken élő indián törzseket is. Nem tűzzel, vassal, hanem jó szóval s megnyerő, igazságos bánásmóddal. Áldásos működését az a nap koronázza meg, mikor a panamai földszoros egyik magaslatáról megpillantja az ismeretlen óceánt.

Hidalgo volt a másik, aki büszkén utasítja vissza urának, Manuel portugál királynak ké-

csókra nyújtott kezét, mert nem kapta meg a kért morádiát, ami pedig minden becsületes katonának kitüntető járandósága volt. Szolgálatát nyíltan kínálja fel a spanyol koronának s bár oka van arra, hogy a volt királya érdekei ellen cselekedjék, nem akar hazájának ártani s ezt tudtul is adja a szevillai Casa de Contratacion urainak. Fellépése, megnyerő modora, szándékainak tisztasága s nemes gondolkozása megnyerik a spanyol uralkodó tejesését. Fontos megbízatást, őt hajóból álló flottát s főparancsnoki állásával hatalmat nyer a rábizottak élete s halála felett is. A legapróbb részletében is gondosan kidolgozott terv alapján, megjelölt célok megvalósítására indul utnak s amikor megtalálja a sokat keresett „tengeri átjárót” Délamerika és a Tüzföld között, neki vág a végtelen óceánnak, mert a Füszer-szigetekre kell eljutnia. Minden áron! Utja alatt feladadnak ellene a kapitányok, egyik hajója, amelynek fedélzetén pedig jó barátai s honfitársai vannak többségben, meg is szökik, haza ter s panaszt emel az „embertelen és önkéntes Magalianes ellen, aki a lázadást kegyetlen szigorúsággal fojtja el, aki az esküszöveget vitoriarudra huztatja, a főkolompós testét négybe vágatja, ismeretlen partvidékre tesz ki nemeseiket és papi embereket s akiről Pizafelta, az olasz önkéntes íródeák, mégis úgy ír, mint aki „peldaképe, menedéke, igaz vezetője” a flottának.

Két ellenlábás természetű ember, tűz és víz, magasság és mélység Balboa és Magalhaes! Mindkettő a tettek embere, mindkettő fanekőt gondolkodású, mindkettő magasra tör. Az egyik

FAJÓ TITOK A LÉNYEG

A nevemet
számítalanszor leírom:
kusza betűk
hirdetik gyűrt papíron.

Verső bontok
csak perényi semférséget
Csak egy marad
fajó litok: a lényeg.

A jóság és
szeretetet nincs kiásva.
Minden tettem
tervek parányi mása.

Pedig nagyok,
erősnek kéne lennem —
s jaj — eltűnök
majd hangtalan a csendben.

Halk szó vagyok csak,
melyet Isten ajka
úgy ejtett ki,
hogy senki meg ne hallja.

HORVATH IMRE.

öntudatlanul, mint a növény a nap felé, a másik az elhivatottság öntudatával. Az egyik az emberek lelkében, a másik a lelkek felett uralkodik. S mégis mindketten tragikus hősök: Balboát irigyek koholt vádak alapján, mint valami közönséges gonosztevőt végeztetik ki, Magalhaes pedig Matan szigetén a benszülöttekkel vívott esetében esik el. Fiatalon végzik be földi pályafutásukat. Ha életben maradnak, a spanyol dominiók történetét bizonyára ragyogóbb tollal írja meg Klio.

Balboa arra lett volna hívatva, hogy ő fedezze fel a Csendes óceán amerikai partvidékét is. Helyette Pizarrot jelölte ki erre a szerepre s vak sors. Pizarro ugyan remekül oldotta meg a nagy feladatát, de hiányzott belőle a Balboát jellemző lelki nagyság. Ennek pedig az inka kultúra adta meg az árát, ami bizony hamarosan elsorvadt s mire nagysokára mások kerültek Peru alkirályi székébe — nem igen volt már mit megmenteni.

Magalhaes halála pedig sokáig késleltette Spanyolország térfoglalását a Csendes-Oceánban.

Balboa megpillantja az óceánt

Elevenítsük fel annak a napnak eseményeit, amikor Balboa megpillantja a tengert, az ismeretlen óceán kétségét. Felfedezését a környéki indiánjainak köszönhetjük. Balboa sok száz mérföldnyi utat tett meg a gyarmatosokkal Darien mocsaras földjén, míg végre jól művelt magaslatokra akadt s a Ojeda rémtetteitől elvadultott indiánusok bizalmatlanságát eloszlatva, sikerült őket arra is rávennie, hogy a küzködő telepet éllelmiszerekkel ellássák. Barátsági szerződéseket kötött az indiánusokkal s a legharciasabb törzsfőket is békés magatartásra kényszerítette igazságos és méltányos bánásmóddal. A telep lassanként annyira megerősödött, hogy bizalommal tekintettek lakói a jövőbe s Balboa egy sötétben ácsott bárkával elvitorlázott Santo Domingo szigetére, ahol a nagy admirálisnak, Amerika felfedezőjének, Colonnak fia, Don Diego meghallgatta kérését, két hajóval is küldött segítséget Darienbe s Balboát kinevezte alcaide mayor-nak, vagyis az általa felvirágoztatott gyarmat első közigazgatási tisztviselőjének.

Visszatérése után minden idejét a földszoros kikutatására fordította. A benszülötteknél sok aranyat láttak a gyarmatosok. Balboa eltöltötte embereit attól, hogy az aranyat elszedjék az indiántól, ellenben maga annál jobban kutatótt az arany elfordulása után. Így került mind beljebb és beljebb a partoktól s a földszoroson végig-huzódó hegylánc haránt völgyeiben élő coiba, comogre és pacorosa törzsekkel barátságos sőt bizalmas viszonyba is került gyarmatos társaival együtt. A törzsfők leányait vették el feleségül s most már rokon kötelék is összekötötte a spanyol gyarmatot és a földszoros feletti uralkodó törzseket.

Közben egy hosszú és részletes jelentést írt és küldött el Balboa V. Károly oszaki urak. Jelentése nyomtatásban először a Nemeslelke-féle gyűjteményben jelent meg. Ez a jelentés mély benyomást keltett az udvarnál. Az eddig ismeretlen Darien felkötötte a kalandvágyók képzelőerejét. Persze senki sem sejtthette, hogy ez a föld halál országá és csak Balboa fényes tehetségével gyarmatosítható.

Amíg bizakodva várt a válasza az egyik hegylakó törzs főnökének fia arról értesítette Balboát, hogy túl a hegyeken egy határtalan, nagy kiterjedésű vizeitükör fekszik. Balboa egy pillanatra sem kételkedett.

Néhányad magával utra kerekedik s az indiánok vezetésével át is vergődik az őserdőben. Az egyik hágóra kapaszkodik fel a kis csapat, de

A türelmetlen Balboa előre siet s oldalt egy magaslat tetejére hág, ahonnan már látni az ismeretlen óceánt. Megdöbbenve a látvány megismeréséért, lába is földbe gyökerezik, majd hangosan kiált társai felé, akik egyenként szállingóznak a magaslatra s Balboa köré gyülekezve már is új terveket szőnek.

A kis csapat sietve indul az óceán partja fe-

Az első hajó a Panama-csatornán

Az itt lakó indiánok, akik mindkét tengert ismerték, „csendes viznek” nevezték a Csendes-óceánt, amelyik itt a trópusok alatt igen ritkán viharos, ellentétben a káribok tengerével, amelynek tükrén gyakran szántanak végig, a vészhozó hurican-ok. Tudvalevő, hogy az orkan szó is a hurican-ból származik. Balboa és társai „Mar del Sur”-nak, „Dél tengerének” nevezték el az újonnan felfedezett óceánt, mert a földszoros magaslatairól déli irányban pillantják meg s talán azért is, mert az remélik, hogy az innen délre fekvő aranyországba, amiről már oly sokat meséltek az itt lakó törzsek, e tengeren hajozva könnyűszerrel jutnak majd el.

Bizonyos, hogy Balboa néhány, még hátralévő évét arra szentelte, hogy kikutassa Mar del Sur partjait. Evégből újra a császárhoz fordul segítségért. Már a Darienről irt tudósítása nagy port vert fel, az ismeretlen óceánról szóló híradása egyenesen vihart támasztott s mint mindig, most is a könnyű szemetet kavarta fel a hírrel. Tán támadt szél s Balboának nyakára küldték a hitvány jellemű, alattomos, kétszínű Pedrardos de Avila-t, aki nemcsak műveletlen fráter volt, de buta is s akit sok fegyverrel egy csomó könnyűvérű, aranyes kalandor kísért el Amerikába, hol Balboa kezéből átvette a Darien feletti parancsnokságot. Az egész bandában egyetlen jóhiszemű ember akadt, Quevedo püspök, akinek közbenjárása nélkül Balboát teljesen a háttérbe szorította volna császári kegy birtokában pöffeszkedő új parancsnok.

Davila azzal kezdte működését, hogy az indiánokat újra magára haragította. Állandóan támadták a telepet s élelmet sem szállítottak. Balboa panaszos levelet irt a császárnak, de csak annyit ért el, hogy megengedték neki, hogy hajókat ácsolhasson s a Csendes-óceán partvidékének felkutatására indulhasson.

Jó barátját, Francisco Garavitá-t Cuba szigetére küldi tehát, hogy szerszámokat hozzon magával. Hűségese társával egy Acla nevezetű helyen kikötőt épített. Garavita csakhamar megérkezett a szükséges anyagokkal s Acla mellett a szorgalmas hajócsok kiszabták s kifaragták a készülő herbantín alkatrészeit, a kovácsok elkészítették a vasalásokat, a hajósok pedig a vitorákat és kötéletet eskábálták össze.

Amikor készen állott a hajó minden porcikája, az egyes darabokat Careta törzsfőnök indiánusai vállukra kapták s megindult a teherhordók huda az óceánra. Ez volt az első hajó, amelyik „átkelt” a mai kanális útjánál. Careta apca volt Balboának s törzssével együtt hűséggel tartott veje és a mellé sorakozó spanyolok mel-

lé. Az óceánt a mai San Miguel öböl tájékán érik el, ahol mélyen benyulik a földszoros tulsó oldalán elterülő lapályba. Balboa térdig gázol az óceánba s kezében Castilla és Bragon zászlóját lobogtatva, kardjával megérinti a vizet s az ismeretlen tengert, annak összes partjait, szigeteit, e partok és szigetek lakóit és természetét kincseit meghódítottak nyilvánítja a — császár nevében.

lett. A teherhordók rendkívül sokat szenvedtek a fáradságos úton, de igazi indianus lélekkel túrték a szenvedéseket s Balboa társékonysága nem egyszer győzedelmeskedett a szinte leküzdhetetlennek látszó akadályok felett. Hosszu hetek munkájával végre elértek a San Miguel öböl partjára s hozzáfoghattak a hajó összeacsoláshoz. Lerakodtak a homokos parton s amíg a spanyolok a hajót rakták össze, az indiánusok élelmet szállítottak számukra.

Balboa halála

Balboára újabb megpróbáltatás vart. Az óceán vadása sokkal nagyobb csapatot mert itt ra, mint a császári udvar intrikái s Davila kegyetlenségei. Egy hatalmas hullám (valószínűleg egy tengeri rengés-hullám) lehetőleg egy parton, behatolt a San Miguel öbölbe is, felkapta az épülő hajót s a partra rakott faanyaggal együtt elsodorta, majd újra kivetette a partra, de oly erővel, hogy a hajó újra darabokra tört s az egyes faalkatrészek, gerendák, palánkok, bordák és árbocrudak mélyen befuródtak a mangrovés part mély iszapjába. A spanyolok a parton álló fába kapaszkodva menekedtek meg a biztos haláltól.

A szépen kitervezett, megácsolt s hosszú hetek munkájával az óceánra hirtelen megdőlt a tengerpartra hurcolt bergantin odaveszett. A faanyag egy részét sikerült ugyan kiemelelni az iszapból, de a nagyobb fele odaveszett. Kemény és hajótának is alkalmas fát kellett a távolabbi erdőkben irítani. A törzseket a partra vontatták s újra tervezték, ácsolták, hogy pótolták mindazt, amit egyetlen hullám elrabolt tőlük. Balboa a nagy

Tomka Agoston S. J.

HITELENYZÉSEK

Módszeres és teljesen kidolgozott elsőrendű hitelemzések. Minden óra anyagához pedagógiai utasításokat ad. Eredeti meséhez kötött feldolgozása felejtethetetlen hatása a gyermekekre. I. kötet: A parancsolatokról (III-V. o. anyaga). Lei: 110. II. kötet: A hitágazatok és bibliai történetek (III-V. o. anyaga). Lei: 160. III. kötet: A szentségekről, első gyónásról és áldozásról. (III-V. o. anyaga). Lei: 120. Kaphatók könyvosztályunknál.

Jönnek a farkasok

Irtja: Nyiry László

Kegyetlenül metsző északi szél süvített végig a Tapoly völgyén. A „Poloma” erdős csuca mint egy nagy bozontos, kíváncsi emberfej tekintett alá a fehér ködös felhőkre.

A dermesztő hidegben embernek, állatnak semmi nyoma! Csak néha-néha repeszt szét éktelen durrogással egy-egy fát a metsző hideg, amikor is varjuk csapatai repülnek el fejünk előtt, lomhán, vésztiljósító káromással.

Csak ketten kóboroltunk a januári délutánon a havas, szürke erdőben. Egy nyugos kamasz fiú, Ferinek hívják, meg én, aki akkor fiatal hadnagy voltam.

A vadásztársaságtól, amely már hazafelé tartott, messze elszakadtunk. A távolból csak egész gyenge, elhaló csilingelés jelezte annak a szánakk eltávolodását, amelyen a híres Bujanovics generális feketepataki földbirtokos, a solferinói lovas attak egykori vezére és szenvedélyes vadász az utolsó között hagyta el a vadászterületet. Engedtem Feri könyörgésének, hogy hazamenet előtt még egyszer járjuk végig a debrát, magyarul vízmosást, a Bujanovics által elejtett vadkan felkeresése céljából. Nagynehezen rá is akadtunk a hatalmas állatra. Már éppen azon tanakodtunk, hogyan és kikkel szállíttassuk el az óriási állat tetemét, amikor hirtelen vészes üvöltés rengette meg az erdőt. En kérdőleg néztem Ferire, a mogyoróskai kántortanító fiára, aki már nem egy nagy vadászaton vett részt, mint hajtó. De a kamasz halálsápadtan meresztette elé szeméit és inkább önmagá-

nak, mint nekem, ezt susogta: — Farkasok.

Egy gyors pillantás a jeges, havas, ág nélküli fára azonnal kiverte fejből a menekülés egyik gyakorlati nemét, a „fára kapaszkodást.” Ijedten, dobogó szívvel figyeltünk abba az irányba, ahonnan mind erősebben tört elő a velőbe vágó farkasüvöltés.

Ekkor megembereltem magamat. Végre is katonatiszt vagyok és vadászpuskám is van. Drágán fogják megfizetni a bestiak halálunkat. Önkéntelenül is puskám után nyulok a földre, amikor rémülten állapítom meg, hogy azt az előbbi standomon felejtettem. „Nagybátyámtól, a híres festőtől hogy kikapnék most, ha itt volna” — cikázott át agyamon a gondolat.

Zavaromból Feri mentett ki. — Azonnal kikapok, de ne hagyom, hogy a farkasok, hogy a varjuk káromják el felettünk a circum de derunt-ot.

— Hová és merre, te szerencsétlen?

— A Tapoly jegén. A farkasok csusznak a jegén és így cikk-cakkban megmenekülhetünk — hadarta el mondókáját Feri.

Alig telt bele pár perc és Feri meg én a befagyott Tapoly jegén voltunk.

— Dehát te szerencsétlen ember, — mondom Ferinek, — még korcsolyánk sincsen, így utólérenek a bestiak.

A fiú pillanatok alatt kivett a hátizsákjából egy pár korcsolyát. Az egyik darabot gyorsan, szó nélkül nekem nyújtotta át, míg a másikat felcsopta egyik lábára. En ugyan ezt cselekedtem a felpárral. Ó bal, én a jobb lábomra. Ekkor már az Oblik erdőség szélén felbukkantak az első farkasok. A Tapoly láttára megtorpantak, de csak egy pillanatra. Anélkül, hogy a folyócska jegére lemerészkedtek volna, a part mentén rohantak utánunk, velünk majdnem egy-

bergantin helyett négy kisebb hajót épített. Hetek munkájával végre vízre bocsátották őket. Ez a négy hajó és 300 ember állt parancsnoksága alatt, amikor parancsot kapott, hogy azonnal jellemezzék Aclában.

Davila azzal az ürüggyel, hogy egy fontos kérdésben tanácsra van szüksége, akkor csalta magához Balboát, amikor éppen indulni készült, hogy felfedezze Mar del Sur ismeretlen partvidékét. Ha a levélhordó küldőnc egy nappal késik, Balboa már a tengeren találja hajóival együtt.

Balboa késlekedés nélkül útra kelt, hogy Davilának segítségére lehessen. Amikor Acla alá ért, Pizarro elfogta s bilincsekbe rakta. Balboa jóhiszeműségében tréfára gondolt s így kiáltott fel:

— „Mi dolog ez, barátom, hát így fogadod régi pajtásodat?”

1517-ben, 42 esztendőskorában hajtják végre rajta a halálos ítéletet. Davila felhasználta Balboa árván maradt hajóit s ez a négy hajó nagy szerepet játszott a korai felfedezések történetében. Az egyik hajó kapitánya Alonso Martin volt, aki mind a négy hajót s az elpusztult bergantin is megtervezte.

Érdekes, hogy arról a földszorostól, ahol Balboa élt, s ahol egykori barátai és szövetségesei indiánjai éltek, igen keveset tud még ma is a földrajz. Azért van ez így, mert Darien földje ma is vészariaszott minden kutatót. Ugyszólván biztos halál vár arra az európaire, aki a partokat elhagyva, mélyebbre merészkedik. Különösen az Atrato folyó vidéke hírhedt. Balboa működését, terveit, terveinek kivételét csodálatosnak kell tartanunk s annál nagyobb tisztelettel hajlunk meg emléke előtt, minél inkább megismerjük Darien földjét.

Magallanes néhány évvel Balboa halála után pillantja meg azt a hatalmas óceánt, amikor az általa „Mindenszentek”-ről elnevezett tengerszoros elhagyja megapadt flottájával. Hónapokon át hajózik rajta s ezalatt egyetlen egyszer sem éri vihar, még csak erősebb tengerjárást sem tapasztal. Elnevezte hát „Csendes tengernek”. Későbbi hajósok, akik szörnyű viharokat étek át ebben az óceánban, meg is jegyzik, hogy csak ironizált Magallanes, amikor „csendes”-nek nevezte el a legviharosabb tengert.

Amikor aztán a következő évtizedek alatt spanyol hajósok a Fülöp-szigetektől messze északra kalandozva bejárták az óceán északi felét s ugyancsak innen és a chilei meg a perui partokról kiinduló tengeri expedíciók „Terra Australis” után kutatva a déli szélesség 70. fokáig bejárták a hatalmas víztükört s rájöttek arra, hogy a „csendes” tenger amilyen viharos, olyan óriási kiterjedésű is, divatbajótt a „nagy tenger” elnevezés. Nagy óceánnak, vagy Csendes óceánnak hívjuk ma is.

A felfedezések századában azonban még csak két világtenzer volt: a „Mar del Norte” és a „Mar del Sur”, az „északi” és a „déli” óceán, vagyis a mai Atlanti és a mai Csendes óceánok. Azon az emléktáblán, ami San Lucar de Barra-medában hirdeti a Föld első körülhajózásának örök emlékét ez a két tenger név szerepel a márványkőbe vésvé.

Matolay I.

magasságban. Mi pedig kart karba fűzve, teljes erőnkkel „korcsolyáztunk”, ketten, mindössze egy pár korcsolyával hazafelé.

De a bestiak — lehettek vagy huszan, — nyomunkban és pedig most már a jegén. Ez volt a szerencsénk. A farkasok a jegén annyira csuszak, hogy lemaradtak. A távolság percórpercre növekedett köztünk és a farkasok között. Így ment ez a hajtsza már vagy egy félórája, amikor az izgalomtól és erős fizikai munkától kezdtünk kimerülni. A jeges szél arcunkba fujt és ez valamiképpen ébren tartotta fizikumunkat. A kanyarodóknál a farkasok nekirohantak a partnak és így újabb térelőnyhöz jutottunk. Ilyenkor látni lehetett, hogy csuszálnak a jegén, össze-vissza, véres körmeiket lassan-lassan elveszítve a kapaszkodásban.

— Türelem hadnagy dr., — mondom Feri! — Már ide látszik a malom! Csak még néhány perc!

A vad hajtsza már nem sokáig tartott. A leboruló alkony leeresztette jótékony köpenyegét a tájra. Egyszerre puska lövések hasítottak belé a ködbe. Önkéntelenül is felsóhajtottunk és iramunkból vesztive, oldalra néztünk! Meg voltunk mentve. A mogyorósi parasztok valahogyan észrevehették, hogy farkasok üldöznek minket és nagy sietve puskákat ragadva, belepörköltek az üldözők tömegébe.

Öt-hat bestia egyszerre ült le a jégre s vérét hányta, ami a tüdőlövés jele. Másik három-négy pedig úgy csuszott végig dögölve a Tapoly jegén, mintha futballabda lett volna.

A következő félórában már vig poharazás és forró rumos teával ünnepeltek minket, menekülteket, rokonaink, barátaink.

De erre a vadászatra, Anno 1905. életem ve-
gégig emlékezni fogok

Kutyák a műtőasztalon

„Kétségbeesett és elkésereedett pánaszok érkeznek kutyabarát körökből. A tudományos intézetekben és magánlaboratóriumokban vivisekciós kísérletekre nagyon sok kutyát — napoként ötöt, hatot, — kinoznak meg és pusztítanak el. Fokozza az elkésereedést, hogy minden ellenőrzés nélkül vesznek át kutyákat, nem kutatják, honnan valók az állatok. Ez az eljárás eredményezte, hogy az utcán főleg a villanegyedekben, számtalan kutyát lopnak, elszaladnak vele a tudományos intézetekbe, ahol a tolvaj felveszi a pénzt, a szerencsétlen kutyus pedig embertelen, sőt kutyátlan kínok között kénytelen feláldozni életét a tudománynak... Ha feltétlenül kutyákra van szükség ezeknél a kísérleteknél, ellenőrizték, hogy mielőtt kutyák kerüljenek a műtőasztalra. Kísérleteznek az utcák szerencsétlen, kószáló kóboraival, nem pedig a rajongásig szeretett ellopott kedvencekkel.“

(Egy újságcikkből.)

Előkelő villasor

A korán alkonyodó őszi délután ködös homályban még nem gyúltak fel az utcalámpák. Hideg szél szórja a platin sárgult és száraz leveleit. Az egyik villa vasrácsos kerítése előtt „gyanus külsejű“ egyén ülökodik. Tisztázunk gyorsan, hogy miért gyanus külsejű ez a hőrühögös, horpadtmellű, micisapítás férfi. Azért, mert így néz ki. Azért, mert nem visel gallért és nyakkendőt, hanem gyapjúsál ríki a nyak körül és nincs rajta prémgalléros télikabát, hanem foszlott, vásott kiskabátjának gallérját hajítja fel fázósan és cipőjének tatóngó talpa csattogva lefetyeli az őszi lucskot. Szóval ez a gyanus külsejű egyén ott ülökodik az előkelő villa vasrácsos kerítése előtt és szemelláthatóan gyönyörködik abban az ápolit és gyakran fűrésztölti selyemszörű pincsikutyában, amely nyilván kiszökött a párnásan puha, jólűtött szalonból s most gondtalanul futkózik a díszektől, színes pompájától megfosztott kertben.

A gyanus külsejű egyén óvatosan többször is körülnéz, aztán alig hallhatóan fültjéret egyet-kettőt és egy megvesztegető mosoly kíséretében a pincsi felé csücsörít szájával. Csupog. A pincsi felkapja fejét és rojtos rózsaszín fülét hegyezve halk mormolással válaszol e tolaakodó bizalmaskodásra, sőt vakkant is néhányat. A gyanus külsejű egyénnek zavart mosoly jelenik meg az arcán és félősen körültekint. Senki sem jön a közelben. A rendőr is háttal errefelé éppen ellenkező irányban méri a csattakos utcát. A gyanus külsejű egyén erre ismét csücsörít és csupog a szájával. A pincsi azonban jólnevelt állat, úgy látszik, hogy a villa úrnője minden anyáskodó ösztönét és pedagógiai hajlamát a pincivel való foglalkozásban éli ki, mert a pincsi nem mutat különösebb hajlandóságot holmi jött-ment idegennel való barátkozásra. Ellenkezőleg. Apró, üveggolyó szeméit tágra nyitva, nagyokat pislog s fejét kicsit féloldalra hajtvá, gyanakvással személt az idegent, aki ilyen feltűnően és megvesztegetően barátságos magatartást tanúsít vele szemben. Még vakkant egyet-kettőt, de aztán

„... én észre vettem, hogy a még soha nem látott társadalmi állásához. Elvégre ő nem a jéle közönséges házőrző kutya, hanem rajongásig szeretett öleb. Ez pedig, úgy látszik, a kutyák társadalmában is kötelez. Kedvesnek, barátságosnak, leereszkedőnek kell lennie. Kócos tejét most ismét féloldalra hajtvá s a tőle telhető legbarátságosabb arckifejezést ölti magára. Épp úgy, mint úrnője az imént, amikor a vendégek elé sietett s amikor ő felhasználva a kedvező alkalmat, kioldalgott az előszobaajtón... Elnyegynye, — gondolja magában, — még a farkamat is majdnem elfelejtettem megcsóválni. Micsoda neveltelenség! Nosza gyorsan jóvá kell tenni ezt a mulasztást és — hopp, kecsesen futgorva a gondosan nyírott bokszusokon, hírszen ott terem a vasrácsos kerítés kögárdján. A gyanus külsejű egyén erre benyúl a vasrácsok között és vöröstre fázott, bütykös kezé-

vel megsimogatja a selyempincsit. De úgy simogatja, hogy egy kicsit már fogja is a nyakánál azt a jó fehér, meleg bundáját. A többi úgy törénik, mint a karikacsapás. Még egyszer hirtelen körülnéz — gyorsan kell cselekedni, mert a rendőr éppen most fordul vissza — s mielőtt a pincsi magához térne a szörnyű meglepetésből, már ott szuszog a gyanus külsejű egyén kiskabátja alatt és ijedtében mukkanni sem mer. Ahogy pedig első meglepetéséből magához tér, azt veszi észre, hogy nemcsak benne dobol veszettül valami, hanem ennek a rongyos embernek a mellében is égtelenül kalimpál egy megriadt és titokzatos kis szerkezet. A rongyos ember pedig meg sem áll a pincsivel a kísérleti laboratóriumig, ahol szinte sírvá esdekel egy bajuszos embernek, akét laboráns úrnak titulál, hogy vegye meg a pincsit... A toprongyos ember végül is valami pénzt kap, a pincsi pedig bekerül egy tisztának mondható ketrecbe, ahol azzal kezd a csodálkozást, hogy összekuporodva, hátsó lábával megvakarta a fületővét...

A lopás — lopás, hölgyeim és uraim... Az pedig az önök jó szívére vall, hogy sajnálják a pincsit. Igazuk van. Minden részvétünk ezé a kutyusé. De próbáljunk meg hidegen és józanon gondolkodni. Legyünk tárgyilagosság és igazságosak. A pincsi feláldozza életét — ha nem is a maga jószántából — a tudomány oltárán, ahol már annyi kiváló embertársunk ne-

KISSNÉ TÓTH LENKE VERSEI

MESE

Tavaszkisasszony illeg-billeg,
Ruhája százezer virág;
Illatos puder száll kőrtötte,
Haját naplénnyel átkötötte,
Muszlin-kendője long utána,
Ahogy a hegyre, völgybe hág.

Tavaszkisasszony Nyár-lovagba
Szerelmes lesz halálosan.
Három hónap a forró nászút.
A Nyár-lovag a csókos bábut
Asszonnyá érleli s a csókok
Szerelmes méze megfogán.

Ősz-anya sok, sok gyermekének
Kiadja jussát rendesen.
Aztán nagymosás, takarítás,
— Csak semmi, semmi sirás-rivás,
Ködös hajjalban Ősz-anya
Elmulik szépen csendesen.

Őzvegyember lesz Télapóból,
Keresne új párt, új lakot, —
Bús, árva téli éjszakákon
Cimbaimozik a száraz ágon,
De bármilyen szép a szerenádjá,
Senki se nyit rá ablakot.

A ROZSAKNAL IS

A méh hátán a Tearóza
Irt egy szerelmes levelet:
— Oh, Marsall Niel! Ha megszeretnél,
Oly boldog lennék teveled!
Ugy szeretnék, mint a kislány
Az ábrándos, fess hadnagyot.
Remélem ezt a kis levélkét
Felelet nélkül nem hagyod?!

Elofvasta a büszke Marsall
A Tearóza levelét.
Megpederte arany szín bajszát
Egy mozdulattal legelőbb,
Aztán a Szél lovagra bizta,
Hogy az legyen a felelet:
— Sajnálom. De egy Babaróza
Már megelőzte kegyedet!

Aki okos **SELYEMMEL** varr,
mert a **SELYEM** rugalmas
nem szakad és színtartó.

Kérjon mindig
Gütermann varró-
SELYMET

FIGYELJEN A GYÁRI VÉDJEGYRE: A SAKK-TÁBLÁRA LANGYOS VIZBEN NEUTRALIS SZAPPANNAL, MOSHATÓ.

vesek és névtelenek, áldozták életüket az emberi haladás érdekében. S ha így van — a pincsi sorsa minden bizonytalansággal, de ő is meghozhatja ezt az áldozatot. A lopás — lopás. És a bünt semmi sem menti, de mérlegekkel az enyhítő körülményeket... Nézzenek végig ezen a szerencsétlen, kiéhezett emberen, itt áll önök előtt, ahogyan leírtam. Csak azt felejtettem meg elmondani, hogy öt napja nem evett meleg ételt. Most, ahogy megkapta azt a kis pénzt a kísérleti laboratórium portásától, rohan hazá, hogy meleg vacsorát egyen a családjával együtt. Mert igaz, azt is majdnem elfelejtettem megmondani, hogy két éhes gyermek és egy kétségbeesett éhező asszony reggel óta várja odahaza... Mi van még hátra? Igen, hát az úrnő. A villa úrnője. A pincsi szerelmese és dédelgetője. Önagysága végzetlenül járőrje, amikor kiderül, hogy a pincsi eltűnt és valószínűleg ellopták. Azóta hisztériás görcsökben vergődik. Orvosért kellett szaladni, mert félős, hogy megzavarja a fájdalmat. El lehet képzelni. Nincsen gyermeke, a férje ugyan „rendes jó fiú“, ahogyan ő szokta mondani, de ösztönén szólva, a férjét nem szereti s így minden szeretetét és rajongását erre a kutyusra kellett pazarolnia. Kétségbe van esve, ami érthető is. A személyzetnek már háromszor felmondott egy fél óra alatt, de ezt nem kell komolyan venni. Reggelig még ő is alszik egyet, mert ma este, noha dupla adag alonállal fog elaludni, de elalszik. Holnap pedig rengeteg dolga van, — szabónőhöz, fodrászhoz, kozmetikushoz, kalapához kell szaladgálnia és e sok dolog közepette lassanként majd megfeledkezik a pincsiről.

És mi is nyugodt lelkiismerettel alhatunk, noha nem kiáltottunk rendőr után, amikor az imént megajánlta a pincsi elrablását. Ha önagyságának történetesen egy bébije lett volna s a bétit rabolta volna el gangsztermódra valaki, minden bizonytalansággal üldözöbevezessük a lelketlen gazembert. De így a magam részéről még személyleírást sem adnék a rendőrségnek. Nem én! Sőt Isten és ember előtt nyugodt lélekkel vállalom azt is, hogy az imént ott a villa előtt falaztam annak a kétségbeesett tolvajnak, nehogy észrevegye a zsaru. És tisztelet a pincsi emlékének, aki ha akaratán kívül is, most feláldozza életét a tudomány oltárán, de én valahogy úgy vagyok vele, hogy jobban megsajnáltam volna egy kitagadott, kiveret kóbor kutyát. Megmondom őszintén, hogy jobban megsajnáltam volna, meg én, még akkor is, ha bolsevistának tartanak emiatt, a kutyafáját neki!...

Rélfeky László

Piccard-testvérek, a tréfacsinálók pergőtűzében

Hálás alany, kitűnő céllábla a két ikertestvér,
még hozzá mindketten tudósok is

Tegnap számunkban jelentettük, hogy Piccard tanár nagyszerű előadást tartott Budapesten; ebből az alkalomból elevevitjük fel a Piccard testvérekről szóló alábbi kedves epizódokat.

Auguste Piccard tanár, a világhírű sztratoszférakutató alakja már évek óta hálás alanya és célláblája a tréfagyártók és karikatúra-rajzolók kiapadhatatlan humorának. A professzor hosszú, szikár alakja, bozontos tudós-feje s magas „sztratoszféra-homloka” már magukbanvéve egyéniséggé formáltak, mely immár típusná vált. Főleleveníünk most róla néhány történetet, melyek nem kitalált mesék, hanem valóban megtörténtek.

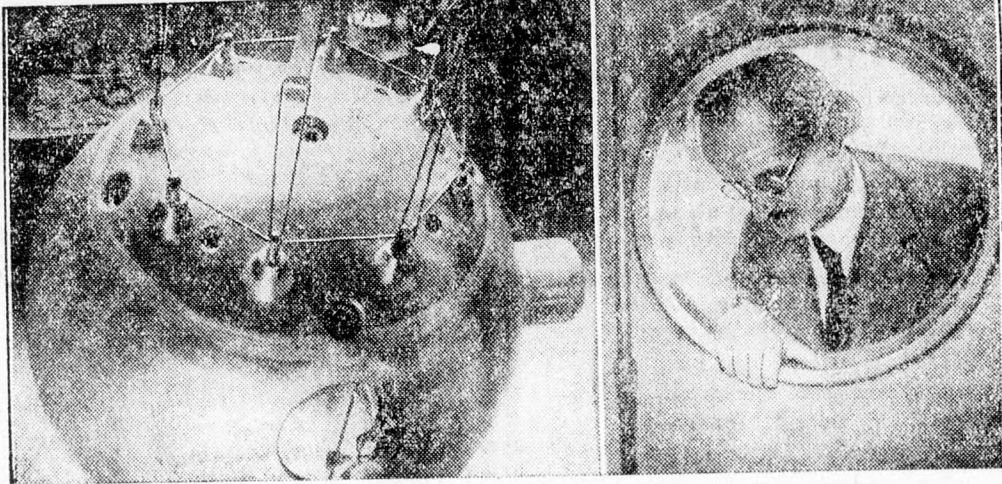
Auguste Piccard-nak tudvalevően van egy ikertestvére, Jean, aki szintén tudós, a kémia tanára. A két ikertestvér annyira hasonlít egymáshoz, hogy legjobban ismerőseiknek is nem kis fáradságukba kerül, míg megkülönböztetik egyiket a másiktól. Történt egyszer, amikor a két Piccard még diák volt, egy napon mindketten hivatalosak voltak egy ismerős családhoz. Miután a látogatás napja már nagyon közel volt a hónap elsejéhez, egyikük-nem sem volt már havi zsebpénzükből és a közös pénztárból csak az egyik fiú hajónak rendbehozására tellett. Nyomban megoldatták a kérdést: sorsot húztak. A sorsbíró Jeannak kedvezett. Jean elmagyarázta a fodrásznak, hogy gyógyíthatatlan betegségben szenved és kérte, hogy a haját jó rövidre vágja le s nagyon gondosan borotválja meg, mert a hajszá-

dott meglátogatni egy külföldi tudóst. Nevezetesen a tudósnál mindkét fivérnek látogatást kellett volna tennie. A kérdést úgy oldották meg, hogy Auguste elment először 11 órakor és aztán 12 órakor újra. A célt elérték. A külföldi vendég szentül meg volt győződve, hogy

mindkét fivér eleget tett társadalmi kötelességének.

Egy laboratóriumban a hallgatók különös súlyt helyeztek arra, hogy mindkét Piccard vendégségében. Néhány óra múlva azonban

mai rendkívül gyorsan nőnek ki újra. A fodrász a legnagyobb gondossággal és kötelességtudással látott hozzá feladatának elvégzéséhez és gyanútlanul megigérte, hogy abban az esetben, ha a munka nem fog tetszeni, ingyen ismét szolgálatára áll. Egy órával később Auguste kivörösödött arccal rontott be a fodrászhoz. Elmondta, hogy otthon, amikor a ükörbe nézett, elsőrendre látta, hogy a fodrász milyen siralmas munkát végzett. A meglepett fodrász — mit tehetett egyebet — helytállt ígéretének. Másnap az ikrek ismét beszóltak a fodrászhoz, hogy az esetet megmagyarázzák és az Auguste fejének rendbehozásáért is fizessenek. Kár, hogy nem volt kéznél fényképezőgép, hogy a fodrász meglepett, csodálkozó arcát megörökítette volna.

Jean Piccard egy napon ebédre volt hivatalos főnökéhez. A vendéglátó véletlenül éppen aznap találkozott Piccard fivérével, Augusteval és melegen üdvözölte abban a hitben, hogy munkatársával, Jeannel áll szemben. Bücsúzaskor így szólt hozzá:

— Ugy-e, ma este hozzám jön ebédre?

Elképzelhető, milyen nagy volt a háziasszony csodálkozása, amikor vendége két véldányban jelent meg.

Egyszer Jean elhatalmsága miatt nem tu-

maguk a hallgatók sem tudták, hogy melyiket kérdezték meg már a két fivér közül.

Auguste Piccard, a kiváló sztratoszférakutató egy ízben Zürichben kétórás előadást tartott. Az előadást követő lakomán jelen volt fivére, Jean is, aki Augusteal szemben ült az asztalnál. Egy egyetemi tanár némi felvilágosítást kért Augustetól az előadás egyes részleteire vonatkozólag. Auguste fivérére mutatott, az meg ismét vissza őrá. E percben már senki sem volt a teremben, aki tisztábban lelt volna azzal, hogy a két fivér közül melyik is volt az, aki az előbb kétórás előadást tartott nekik.

Jean Piccard egyszer Lausanneból Zürichbe utazott. A társas gépkocsin meg akarta váltani jegyét. A jegyszedő erre így szólt:

— De tanár úr, csak nem akar fizetni, hiszen önnek állandó bérlete van és mindennap velem utazik?

Mire Piccard tanár így válaszolt:

— Nem kérem, én mindig fizetek!

A jegyszedő erre halkán megjegyezte az egyik utasnak:

— Hagyjuk, hadd utazzék, ahogy kedve tartja! Szórakozott professzor!

A jegyszedőnek sejtelve sem volt arról, hogy két Piccard van és közülük csak az egyiknek van bérlete.

Székely lakodalom Bucurestiben

Bucuresti, november hó.

Tudom; nem nagy esemény, amit el akarok mondani. A közélet háborgása nem csillapul tőle, sem pedig nem vet miatta egy rezdülésnyivel magasabb hullámokat se. A társadalom egész kis csoportjai számára sem jelent ez az esemény elhatároló fordulatot. Az történt ugyanis mindössze, hogy férjhez ment egy Bucurestiben élő magyar leány. Nem is valami közismert személyiség. Sohasem volt és nem is lesz tagja azoknak az osztályoknak, amelyeknek családi eseményei is közérdekesek számba mennek. Csak egy kis szegény, árvalány ment férjhez, egy ezerény és jámbor székely szolgáló: Horgos Juliska.

Még se tudok szó nélkül elhaladni az eset mellett, mert a mód, ahogy ez az apátlan-nyátlan árva a nagy idegen városban egybekelt választottjával, Erős Márton derék székely cipésmunkással, eokak szemébe könnyet facsart és még többekből váltotta ki a megbecsülés érzését.

A könnyek az árva gyermeknek szóltak, akinek a kerek ég alatt senkije se volt, a megbecsülés pedig a magyar leánynak és legénynek egyaránt, akik szükségesnek érezték, hogy a román fővárosban ugyanolyan szokások szerint, ugyanolyan szertartásokkal esküdjének meg, ahogy ezt otthon, székely falujukban, a menyasszony szülei házában és a hazai kis katolikus templomban tették volna, ha mindeztől nem foszja meg vagy nem távolítja el őket a sors.

Horgos Juliska éveken át hűség és buzgó tagja volt a bucuresti magyar katolikus háztartási alkalmazottak Szt. Katalin lányegyletének. Soha se maradt ki a vasárnap délutáni összejövetelekről. Az egyesületet vezető szociális nővérek különös figyelemben részesítették őt, mert Juliska a keresztényi szeretetnek és áldozatkésznek azzal is tanujelét adta, hogy munképtelen, nyomorék kishugát ő tartotta el csak olyan helyre szegődött, ahol megengedték, hogy beteg testvére vele legyen.

A szerencsétlen leányka két évvel ezelőtt befejezte szomorú életét. A nővérek leányotthonának betegszobájában halt meg, onnan is temették el. S Horgos Juliska azóta fokozottan érezte az egyedülvalóságot, aminek most szerencsés véget vetett a férjhezmenés.

Vasárnap volt az esküvő. Juliska már napokkal ezelőtt kilépett helyéből s a menyegző napját a katolikus leányotthonban várta. Ez helyettesítette számára szülei házáat. De anyahelyettesről is kellett gondoskodnia. S erre Otília nővért a szociális nővérek bucuresti házában főnöknőjéül kérte fel, aki örömmel vállalta a szerepet.

Az esküvő igen nagy esemény volt a leányotthonban, ahová a leányok az alkalomra különösen nagy számban gyűltek vasárnap délutáni kimenőjük eltöltésére. Az otthon egyik szobájában a leányok a nővérek segítségével már kora délután elkezdtek öltöztetni a menyasszonyt, aki aztán anyahelyettese mellett, talpig fehérben, fátalos mirtuszkoszorúval a fején várta, hogy érte jöjjenek.

Jöttek is: a székely szokások szigorú betartásával, mintha nem is a Calea Griviteirol kanyarodtak volna be az Otthon kis utcájába, hanem az Olt partján robogtak volna végig felkészített szekerekkel a leányos ház felé.

S a vőfély szertartásosan megjelent Otília nővér előtt és elmondta a leányt kikérik verset, amire az anyahelyettes így válaszolt:

— Szívesen átadom a leányt, mert hiszem, hogy boldoggá teszi majd a férje és sohasem lesz panasza okára.

Ezzel kivonultak az udvarra, ahol a vőlegény várt. A nyoszolyóleányok: Erős Mariška, Bara Magda, Imecs Orsolya és Steiner Rózska, meg a kis kimenőző leányok tarkán köréjük gyűltek. Erős Mariška saját szerzeményű verses bucsuztatóval bucsuzott a leányok nevében a menyasszonytól és a menyasszony nevében a leányoktól s a jelenetben annyi kedvesség, annyi szépség, annyi meleg otthoni levegő, annyi szeretet, öröm, szomorúság és hazavágyás volt, hogy mindenki sírt.

A násznép azután kocsikon a „Barartia” templomba vonult, ahol a hazai népi szertartás után megtörtént a hazai vallásos szertartás is s ezzel teljessé vált a minden tiszteletre érdemes, meghatóan szép, példaadó kitartás, vérség és a hit parancsai mellett, amelyekre, sajnos, oly nagy magyar tömegek nem figyelnek ma már Bucurestiben. (I. b.)

Olvassátok és terjesszétek
a Magyar Lapok-at!

LITHYNIA ásványvíz

Megrendelhető a főlerakathál: Dr Váli, Oradea, Str. Vlahuța No. 80. :: Telefon: 37.

Az Irgalmasrend alapításának 400 éves fordulóját ünnepli

Komoly hagyományok tanúsága szerint a betegápoló Irgalmasrend 1537 őszén kezdte meg működését, amikor a nagy rendalapító, Ciudad János, aki a jámbor és tevékeny krisztusi munkájáért az Istenes János nevet kapta, Granadában, Spanyolország egyik kedves kis városában megnyitotta első kórházát, amelyben a rendelkezésére álló szerény anyagi eszközeivel menedéket és gondozást nyújtott a szegényeknek, Isten iránti szeretetből, kegyes és irgalmas keresztényi jószággal, de főképpen a nyomorgók és a betegek iránt, kiket különös gyöngédséggel szeretett.

A szent alapító szerényen induló kegyes alapítása csakhamar elterjedt az egész világon és Isten jószágából fennáll négy évszázad óta.

Hazánkban az Irgalmasok először Timisoara településként meg 1737-ben, 1760-ban Oradeán és 1837-ben Satumarén kezdik meg működésüket.

A Rend négyszázados fennállása alkalmából XI. Pius pápa Őszentsége pápai áldás kiosztására adott felhatalmazást az összes templomokban, teljes bucsut engedélyezve mindazon hívek számára, akik a napon szentgyónásukat elvégzik, szentáldozáshoz járulnak s az Ő szándékára imádkoznak.

A négy évszázados forduló templomunkban a fentemlített napon, tehát f. hó 29-én tartjuk meg, melyet megelőzve 3 napos ájtatosságot végzünk a következő sorrenddel:

November 26-án este fél 7-kor szentbeszéd és ájtatosság. Szentbeszédet mond Zitzmann Ferenc püspöki irodagazgaó.

November 27-én este fél 7-kor szentbeszéd és ájtatosság. Szentbeszédet mond dr Scheffler János tb. kanonok, th. tanár.

November 28-án este fél 7-kor szentbeszéd és ájtatosság. Szentbeszédet mond Gálffy Sándor szentszéki tanácsos, plébános.

November 29-én d. e. 9 órakor ünnepi nagymise. Pontifikál: Fiedler István megyéspüspök; közös szentáldozás, majd pápai áldás.

Legyünk ott mindnyájan! Részesüljünk a szent jubileum kegyében!

Oradea, 1937. november 18.

Fr. Gonda Fausztin
tartományfőnök.

A TIMISOARAI JUBILEUM.

Timisoara. Saját tud. Az Irgalmasrend november 29-én ünnepli meg az egész világon alapításának négyszázéves évfordulóját.

Az Irgalmasrendet Istenes Szent János, családi nevén Ciudad János — aki 1495-ben született Portugáliában — alapította 1537-ben.

Dürchschein Nárcis rendi generális még augusztusban megjelent magánkihallgatáson XI. Pius pápánál, amikor is a Szentatya engedélyt adott arra, hogy a rend összes templomaiban az ájtatosságot november 26-án, 27-én és 28-án mindenkor este 7 órakor tartják szentségkítéssel és szentségi áldással. Az első napon Jézus Szent Szive, a következő napon a loretói s a harmadik napon a Mindszentek-litániáját mondják. 26-án Frigyer Iván fratellai plébános beszél magyarul, 27-én Fodor József hit-tanár németül és 28-án Unterweger Lotár dr papneveldei rektor, kanonok mond két nyelven beszédet.

November 29-ét megelőzően a rend összes templomaiban háromnapos ájtatosságot tartanak, hogy a hívek méltóképpen előkészülhessenek a szentségek vételéhez. A timisoarai rendházban az ájtatosságot november 26-án, 27-én és 28-án mindenkor este 7 órakor tartják szentségkítéssel és szentségi áldással. Az első napon Jézus Szent Szive, a következő napon a loretói s a harmadik napon a Mindszentek-litániáját mondják. 26-án Frigyer Iván fratellai plébános beszél magyarul, 27-én Fodor József hit-tanár németül és 28-án Unterweger Lotár dr papneveldei rektor, kanonok mond két nyelven beszédet.

A jubileum napján, 29-én — hétfőn — 9 órakor Pacha Agoston dr megyéspüspök főpapi misét mond az irgalmasok templomában. Szentbeszéd, közös szentáldozás, végül pedig Te Deum és pápai áldás lesz.

KERESZTREJTVENY

48. (286.) szám.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12						13	14			
15					16				17	
18				19				20		
21		22			23			24		
25				26			27			28
		29		30			31			
32	33				34				35	
	36				37			38	39	
40				41						42
43				44				45	46	
47		48					49			
50					51					

Megfejtendő: Vízszintes 1., 29., 51. Függőleges: 2., 16., 28.

Beküldési határidő: december 2.

Vízszintes sorok:

1 Nobel-díjas svéd író. 8 Drágakő. 12 Arabiai tartomány. 13 Társadalmi hírnév, tekintély. 15 Szenttéavatott angol kancellár neve latinosan. 16 Kiegészít. 17 Papírmérték. 18 X-el dísz tárgyak anyaga. 19 Adu. 20 Görög betű fon. 21 Intim betű, kev. 23 M. T. 24 Névtű. 25 Földmunkás teszi. 26 Ezzel kezdődik a rokonság. 27 Költői műfaj. 29 Köztársaság Közép-Amerikában. 32 Az oxigén magyar neve. 34 Korrovidítás. 35 Poe Edgar. 36 Vadász teszi. 37 Vissza: Ludolf féle szám. 38 Diák, aki szóról-szóra tanul. 40 Betű, kiejtve. 41 Palesztinai nyelv Krisztus idejében. 42 Női név. 43 Disz. 44 Napszak, névelővel. 45 Francia forradalmár. 47 Sziget az Indiai-óceánban. 49 Biheros hercegprímás. 50 Iparos. 51 Luther szülőhelye.

Függőleges sorok:

1 Cukros citromos víz. 2 Aphrodite kedveltje. 3 Tréfásan arra mondják, aki nagyokat mond. 4 Futómadar Ausztráliában. 5 Vasúti vendéglő. 6 Csak röviden. 6 Skálahang. 7 Harcvonal. 8 hét vezér egyike. 9 Olasz folyó. 10 Képmutatás, ala-

koskodás. 11 Bars megye székhelye. 14 11 németül. 16 Hadvezér a mohácsi csatában. 20 Éloa. 22 Német város. 24 Szülő, beczeve. 26 Rag. 27 Lángol. 28 Enyvyanyag, fon. 29 Férjnek van. 30 K. Y. 31 Latin prepozíció. 33 Világhírű sakkhajnok. 35 fllatos hájkenőcs. 37 Kisfaludy-dráma. 38 Utánoz. 39 Jelen műfordító. 40 Farsangi muri. 41 Államjövdelem. 44 Német kötőszó. 46 Francia terület-mérték. 48 Nyájban van. 49 Kétes.

41. számú keresztrejtvenyünk megfejtése:

Vízszintes 1. és nyílirány: Láitalak agg bundáitok a szuglyába temetve. 16. Atlanti. 17. Ot-ranto. 60. Etere. 104. Vakmerő. 106. Gátolás. Függőleges: 1. Ládájába pénz egy bögre, azonkívül juha, ókr. 19. A bajusz. 23. Kenguru. 42. Peleske. 63. Patakok. 68. Okarina.

Helyesen megfejtették: Szabó Józsefné, Derzsy Zoltán, Csibi Lenke, Kiss Pál, Rác Gerő, Nagy János, Rác Lajos, Kapros Ödön, P. Darvas V. Gergely Gyuláné.

A könyvjutalmat: P. Darvas V. (Gherla) nyerte meg. Elküldöttük.

Könyvismertetés

Harsányi Zs.

Es megis mozog a föld

(Singer és Wolfner kiadás, 3 kötet. Ara füzve 396 lei, kötve 648 lei. Kapható a „Magyar Lapok” könyvosztályánál.)

Egyszerű, világos és „száraz” ez a könyv s mégis szívesebben olvassuk, mint a nagy-éjszaka meséinél. A fantázia előtt zárt és rideg világ tárja ki benne kapuit s a kapukon belül csupa csodával találkozunk az olvasó, csupa igazsággal. Egy gazdag életű, különös ember beszélget a világmindenség hétkazattal zárt, evmíltios titkait: trónjára helyezi a Napot, megpörgeti a Földet, megeleveníti az Egboltot. Mint valami új teremtő. A neve is különös: Galilei; emlékeztet Valakire. S ő valóban újra megteremtette a világot — az emberiség tudatában.

Mert amiről nem tudunk, az nincs is; amíg nem tudtuk, hogy a Föld a Nap körül kering, a Hol a Föld körül és minden önmaga körül, addig ajult csend és mozdulatlan volt a világ-úrben; Arisztotelesz örökké változatlan égboltja, ragyogó csillagtányérai, síma, gömbalakra csiszolt Holdja voltak a világegyetem; s ennek a zseniálisan „naiv” világmindenségnek a közép-pontjában állt mozdulatlanul a Föld. De egyetlen ember kiáltására, csodálkozó és elbűvölt kiáltására, mellyel kimondta az igazságot, megremegett a „rég” világrendszer, megindult a Föld, a csillagok és a bolygók...

Erről szól ez a regény; s ez a csillagos és holdas éjszaka mintha monumentális illusztráció lenne hozzá. Fent tisztán fénylik a Hold, nyajusan és közvetlenül, mint akinek megfejtették már titkát. És a csillagok égre rajzolt hieroglifái sem döbbenetes rejtélyek már; több, mint háromszáz éve megtalálta a titkosírás kulcsát valaki. Óra kell most gondolni, aki három évszázad előtt ugyanígy nézte ugyanazeket a csillagokat. Egész életén keresztül firkászva, állhatatosan, áhítatosan és hipnotizáltan, míg az égi fényességétől meg nem vakultak szemei. De közelebb hozta az ember a földet és közelebb vitte az embert a csillagos éghez, az istenhez.

Harsányi Zsolt pompás írói ösztönnel megérezte: itt az ideje, hogy beszéljünk erről a nagy emberről. Korunk atmoszférájában van valami különösen hasonlatos Galilei korával. Mintha újra leszámolásra készülne egymással a sötétség és a viláosság. Ennek a kettőnek drámai harca bontakozik ki Harsányi könyvében is. A fegyverek és a harcmodor sem sokat változott az egyik oldalán az érvek, bizonyítások és bizonyítékok, a másikon a konokul leszegett, öklelésre kész fejek és a sztereotípan ismételt jelszavak. Harsányi pontosan és tárgyilagosan tudósít az emberi szellemek erről a sorsdöntő harcáról. Nem színezi és nem túlozza; tudja jól, hogy hatásosabbat az igazságnál, regényesebbet a valóságnál nem mondhatna.

Regényén keresztül Galilei pompás életéből két nagy tanulságot vonhat le az olvasó. Egy vizsgálatot és egy szomorút. Az első, — hogy az igazságnak az a természete, hogy mindig és minden akadályon keresztül győz; a másik, hogy ez nem sok hatással van az emberekre.

LEGUJABB

Gyanus személyek titokzatos éjszakai látogatása a francia hadügyminiszteriumban

Nagyszerűen kiépített rádió-hálózatuk is van a „csuklyás” összeesküvőknek

Párizsból jelentik: A párizsi esti lapok azt írják, hogy a hét elején gyanus személyeket láttak behatolni a francia hadügyminiszteriumba. Az ismeretlen személyek éjszaka jutottak be a hadügyminiszteriumba és ott rejtélyes dolgokat akartak művelni, de alig hogy észrevették őket, a szomszéd ház tetőzetén át emelkedtek. A gyanus személyek négyen voltak. Az Intransigeant szerint a „csuklyás” összeesküvőknek nagyszerűen kiépített rádió-hálózatuk is van. A rendőrség több mint 200 titkos leadó állomást figyelt meg, de holléüket nem tudta megállapítani.

Párizsból jelentik: Az United Press értesülése szerint Franciaországból kiutasítottak 87 külföldi állampolgárt, legnagyobb részben spanyol nemzeti

érzelműket. A kiutasítottak között van egy német újságíró is. A kiutasítottak legnagyobb részét a Pyreneusok környékén lévő falvakban laktak és állítólag híreket szolgáltattak Franco tábornoknak. A jövő héten további száz kiutasítást várnak.

Párizsból jelentik: Az „Echo de Paris” a terrorista összeesküvés ügyében folytatott nyomozással kapcsolatban arról értesül, hogy a rendőrprefekturát és minisztériumokat valószínű erődké alakították át. Ugy látszik, írja a lap, hogy a kormány rendkívüli eseménytől tart. Kérdés, hogy a kommunistáktól, vagy a csuklyásoktól tart-e?

Megjelent a parlament feloszlataásáról és a választások kiírásáról szóló királyi rendelet

Sietve nyújtották be jelölési listájukat a politikai pártok. Kik a listavezetők?

Titulescu részvesz a választási küzdelemben

Bucuresti. Saját tud. Szombatra virradó éjszaka a Hivatalos Lapban megjelent a parlament feloszlataásáról és az választások kiírásáról szóló királyi rendelet. Eszerint a képviselő-választások — mint azt már előre jeleztük —

december 20-án lesznek. A kormánypart igyekezett minden megyében a legelső helyen benyújtani a maga listáját s erre vonatkozólag már a pénteki nap folyamán lázas tanácskozások folytak.

Satumare megyében a Nemzeti Parasztpárt listáján Vaida Sándorral szemben Titulescu jelölteti magát

Satumare. Saját tud. A küszöbönálló választásokkal kapcsolatosan szombaton délelőtt a különböző pártalakulatok több listát nyújtottak be a satumarei törvényszékhez. Az első listán, a liberális pártján Vaida Sándor volt miniszterelnök, a Frontul Romanesc jelenlegi elnöke a vezető. A második lista a Totul pentru Tara alakulaté s ezen Szilágyi Victor, a harmadikon, a Goga-Cuza párt listáján Barbu Illés Károly dr, a negyedikén, a nemzeti parasztpártén Popovits Mihail volt pénzügyminiszter, az ötödikén a Junian-pártén pedig Protopopescu Nuncu volt képviselő, a listavezető.

A választás szenzációja, hogy már a nemzeti parasztpárt listáján egyelőre csak Popovici Mihály volt miniszter neve szerepel, hir szerint, a nemzeti parasztpárt élén Vaida Sándorral maga Titulescu veszi fel a harcot.

Szombat déli 1 órakor egyébként a választásokra vonatkozóan rendelet érkezett a miniszteriumból a satumarei törvényszék főelnökéhez. A rendelet határozottan körvonalazza a választások

időpontját s azok sorrendjét a következő dátumokra tüzte ki:

A képviselőválasztás december 20., az általános szenátor választás 22-én lesz Satumaren, míg a községi és megyei tanácsosok által választandó szenátorok választására december 28-án kerül sor.

A különböző munka, mezőgazdasági, stb. kamarák szenátorainak megválasztására december 30-án kerül majd sor.

A rendkívül izgalmasnak ígérkező választások elé, amelynek keretében különösen Vaida és Titulescu között rendkívül erős küzdelemre van kilátás, politikai körökben feszült érdeklődéssel tekintenek.

MANIU A KÜZDŐTÉRRE LÉP ES TITULESCU IS BEKAPCSOLÓDIK A NEMZETI PARASZTPÁRT HARCÁBA!

Bucuresti. Saját tud. Maniu vasárnap Bucurestibe érkezik. Az „Adeverul” szerint a Nemzeti Parasztpárt hatalmas akcióba kezd, amelynek során Maniu is a küzdőterre lép és amelybe — egyes lapok szerint — Titulescu is bekapcsolódik.

A legutóbbi események után, — írja az Adeverul, — Maniu annak a politikusnak a főlényével jön, akinek igaza volt. Valószínű, hogy a Nemzeti Parasztpárt politikája most Maniu irányvonalán halad tovább.

ORADEAN EDDIG ÖT LISTÁT NYUJTOTTAK BE.

Természetesen a többi pártok is igyekeztek a választási lajstromok benyújtásával. Így Oradeán már szombaton délelőtt benyújtottak négy listát. Első a kormányparté, melynek Mosoiu

Tiberiu, második a gheorghisták listája, melynek dr Zigre Miklós, harmadik a nemzeti keresztényparté, amelynek dr Popa Aurél és végül a nemzeti parasztparté, melynek dr Roxin Teodor a listavezetője. Ötödiknek a Magyar Párt nyújtotta be szombat délután jelölő lajstromát. Listavezető: dr Soós István.

TIMISOARAN HAT LISTÁT NYUJTOTTAK BE EDDIG

Timisoara. Saját tud. A timisoari törvényszéken eddig a képviselőválasztásokra 6 listát, a szenátusi választásokra pedig 3 listát nyújtottak be. A képviselőválasztási listák közül az első a kormányparté, Bratianu Constantin az élén. A második a Totul Pentru Tara alakulaté Zelea Codreanuval, a harmadik az ifjú liberálisoké dr Coste Gyula volt prefektussal, a negyedik a nemzeti parasztparté, Bocu Sever volt banati kormányzóval, az ötödik a Junian-parte dr Petrovits Cornéllal az élén, a hatodik a Goga-Cuza párt listája dr Bogdan Antal volt prefektussal az élén. A listák közül Zelea Codreanu az egyetlen, melyen már valamennyi jelölt szerepel. A szenátusi választások közül az első a kormányparté Coman Agoston volt polgármesterrel az élén, a második a nemzeti parasztparté dr Valatu Jánossal, a harmadik a Junian-párt listája dr Candea Constantin műegyetemi tanárral az élén.

Arcékiadatok

Lakás

Utcai butorozt szoba, azonnalra kiadó. Oradea, Str. Mareşal Averescu No. 37.

Egy szoba, előszoba, konyha, speiz kiadó. Oradea, Strada Bratianu No. 52.

2 szobás utcai lakás mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Vajna, Oradea, Str. Gen. Holban 22.

Kiadó december 1 re 2 szobás mellékhelyiségekkel álló uri lakás. Oradea, Str. Moldova 22.

Alkalmazás

Szűgyártó segédet állandó munkára felveszek. Kotyecz, Oradea, Str. Alexandru 53.

Házvezetőnői, bejárónői vagy bármilyen házi munkát elvállal közép-korú özvegyasszony. — Vidéken is. Burik N. né Oradea, Str. Turnatorului 7. szám.

Oktatás

Akadémiai módszerrel jutányosan tanítok zongorát. Érdeklődni lehet este 6-ig. Oradea, Str. Bratianu 39. szám.

Lépcső-Érzséhat zenetanárnő tanít hegedűt, zongorát és zeneelméletet. Oradea, Str. Simeon Stefan No. 20.

Hülönfélé

Kiolvasott ujeágot és folyóiratokat kérünk kórházi betegek részére. Leadható a kiadóhivatalban.

Szabóllók, ujjafa és vasalópárna eladók. Bodnár, Oradea, Str. Tache Jonescu 45.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körtorgógépés Oradea, Str. Regele Carol II. No. 3.

Adás-vétel

Nagy super rádió, teljesen selectiv, elsőrendű beépített, dinamikus hangszórával, üzembékesen, olcsón eladó. Oradea, Str. Praporgescu 6. szám.

Brancolszönyeg, modern gyapjuból készült, legolcsóbb árban kapható. Oradea, Str. Jonescu 53. szám.

Modern diófa hálószoba, ebédlő, zongora és konyha berendezés olcsón eladó. Oradea, Nilgesz-telep, Str. Emil Gârleanu 2.

Eladó:

egy bordó piüss ebédlő divány és két asztaldisztra. Oradea, Strada Bratianu 61.

Egy női télikabát alacsony, sovány termetre, olcsón eladó. Oradea, Str. Moldova 32. szám.

Hangverseny zongora eladó. Oradea, Strada Bratianu 27. szám.

Filodendron, fikusz, olcsón eladó. Oradea, Str. Scoalei 10. szám.

Noszolyi fajalmát kitünő minőségben kaphat kicsinyben és nagyban. Oradea, Str. Iorga 8. szám.

Egy jó karban levő petroleum kályha olcsón eladó. Hermann Zoltán, Oradea, Str. Eroul Neunoscut No. 23.

Eladó két összecusukható erős vaságy és egy 4 kécsés tiroli káposzta gyalu. Orade, Aurél Vlaicu 32.

Egy szmoking középmetre eladó. — Oradea, Strada Nicolae Zsiga 50. szám.

PUHA OLMOT állandóan vesz a Szent László-nyomda r. l. Oradea, Str. Regele Carol II. 5. szám.

Az élet bölcsesség könyve!

Az önfegyelmzés művészete

Írta: Dr Baudouin tanár.

Ára 110 lei.

Kapható: könyvosztályunknál.